

POŠTNA PEČAT
V GOTOVINI

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
R A V N E

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Četnik IX.

Celovec, petek, 16. julij 1954

Štev. 28 (638)

Jugoslovanski veleposlanik Vučinić obiskal Koroško

Od minule sobote do srede tega tedna je bil na Koroškem na obisku veleposlanik FLR Jugoslavije v Avstriji, pooblaščen minister Drago Vučinić s svojo soprogo.

Med svojim uradnim obiskom od ponedeljka do srede je jugoslovanski veleposlanik obiskal v ponedeljek deželnega glavarja Wedeniga, v torek pa namestnika deželnega glavarja Ferlitscha ter se z njima razgovarjal o skupnih problemih in možnostih nadaljnje krepitve sodelovanja obeh sosednih dežel. Razgovori pri obeh predstavnikih Koroške so potekali v prijateljskem duhu. Deželnemu glavarju je veleposlanik izročil 50 knjig kot darilo za javno ustanovo.

V ponedeljek popoldne je veleposlanik sprejel delegacijo koroških Slovencev pod vodstvom predsednika Demokratične fronte delovnega ljudstva dr. Petka in se z njo zadržal dalj časa v prijateljskem razgovoru. Ob tej priložnosti je predsednik Demokratične fronte povabil ministra s soprogo na večerjo, ki jo je v počastitev njunega obiska priredil v hotelu »Korotan« v Sekiri. Na večerji so bili poleg visokega gosta in njegove soproge navzoči še šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu, svetnik veleposlaništva Dušan Bravničar s soprogo in ostali člani Urada za zvezo s svojimi soprogami, nadalje zastopnik gospodarskih podjetij LR Slovenije dr. Zidarič z ženo ter zastopnik Tanjuga na Dunaju Branko Škrinjar in dopisnik Slovenskega poročevalca in Radia Ljubljana v Celovcu Jože Žižek. Od koroških Slovencev so bili navzoči predstavniki vseh naprednih političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij.

Na zdravico predsednika Demokratične fronte, ki je izrekel odličnemu gostu in njegovi soprogi pristrčno dobrodošlico in v kateri je poudaril pomen tega obiska za utrditev in razvoj miroljubne politike, ki jo v splošnem in še posebej napram sosedom vodi FLR Jugoslavija, je veleposlanik Vučinić odgovoril, da ga posebno veseli, da more ob priložnosti svojega obiska na Koroškem pozdraviti tudi koroške Slovence. Posebno se je dotaknil sedanje mednarodne situacije ter poudaril veliki pomen miroljubne politike Jugoslavije in njeno prizadevanje za čim boljše odnose s svojimi sosedi. Ko je govoril o prijateljskih odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo je posebno poudaril pomembno vlogo koroških Slovencev pri krepitvi teh odnosov in izrazil prepričanje, da bodo prijateljski odnosi med

obema državama tudi v največjo korist koroških Slovencev. Na koncu je nazdravil dobremu sosedstvu in prijateljstvu med Avstrijo in Jugoslavijo.

V torek si je jugoslovanski veleposlanik ogledal nekatera podjetja, med drugimi tovarno KESTAG v Borovljah in našo tiskarno v Podljudelju, popoldne pa si je ogledal porušeni partizanski spomenik v Št. Rupertu pri Velikovcu in centralno skladišče Zveze slovenskih združenj v Sinči vesi.

Istega dne zvečer je šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu Dušan Bravničar priredil na čast visokemu gostu v Modri dvorani Doma glasbe v Celovcu sprejem, na katerem so se zbrali najvidnejši predstavniki javnega življenja na Koroškem. Med odličnimi gosti so bili navzoči deželni glavar Wedenig, namestnika deželnega glavarja Krassnig in Ferlitsch, svetnik deželne vlade Rader, ravnatelj deželnih uradov dr. Newole, prezident delavske zbornice in narodni poslanec Truppe, celovski župan Graf, varnostni direktor

Veleposlanik FLRJ Drago Vučinić v razgovoru s predsednikom DFDL tov. dr. Petkom, ki je visokemu gostu in njegovi soprogi na čast priredil večerjo v hotelu »Korotan« v Sekiri.

Pred podpisom pogodbe o balkanski zvezi

Kakor poroča Tanjug iz Beograda in Aten, sta govornika obeh zunanjih ministrstev, v Atenah grški zunanji minister Stefanopoulos sam, v Beogradu pa Branko Drašković, na nedavnih tiskovnih konferencah izjavila, da bodo pogodbo o trojni balkanski zvezi zunanji ministri Jugoslavije, Grčije in Turčije podpisali dne 21. julija po zaključku svoje konference, ki se bo jutri, dne 17. t. m. začela na Bledu.

Na konferenci zunanjih ministrov treh držav bodo proučili načrt pogodbe, ki so ga izdelale in dne 5. t. m. dogotovile posebne delegacije na osnovi sklepov ob priložnostih obiskov maršala Tita v Turčiji in v Grčiji ter v smislu Ankarskega sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju med tremi državami. Besedilo pogodbe o trojni zvezi bodo nato vnesli v Ankarski sporazum in ga predložili zakonodajnim skupščinam Jugoslavije, Grčije in Turčije v ratifikacijo.

Na Dan vstaje bo Slovenija proslavila 10. obletnico SNOS

Slovenija praznuje 22. julija Dan vstaje. Razen krajevnih proslav s kulturnimi prireditvami in akademijami bodo letos glavne proslave v Beli krajini, ki je bila središče partizanstva in revolucije in kjer so zrasle prve oblike ljudske oblasti v Sloveniji.

Krajevne proslave v Beli krajini so se že pričele minulo nedeljo in se bodo vrstile vse do 22. julija, ko bo glavna proslava v Črnomlju. V okviru teh proslav bodo v zgodovinskih krajih NOB širom vse Bele krajine odkrili 19 spominskih plošč in tri spomenike, v Črnomlju pa velik spomenik vsem žrtvam minule vojne. Odbor za prireditve proslav je vključil v slavnosti tudi gospodarsko razstavo v Črnomlju, na kateri bo prikazana vsa pomembna gospodarska dejavnost in po osvoboditvi doseženi napredek Bele krajine.

Hkrati s praznovanjem Dneva vstaje bo letos Slovenija proslavila v Črnomlju tudi 10. obletnico prvega zasedanja Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS), ki je bil izvoljen na zgodovinskem Kočevskem zboru slovenskih ljudskih poslancev. V počastitev tega jubileja bo imela Ljudska skupščina LR Slovenije kot uvod v proslavo Dneva vstaje in 10-letnice SNOS v Črnomlju slavnostno

sejo v obnovljenem kulturno-prosvetnem domu, v katerem je pred desetimi leti med narodnoosvobodilno vojno zasedal SNOS. Po slavnostni seji slovenske Ljudske skupščine bo v gozdiču nedaleč od Črnomlja osrednja slavnostna prireditev z velikim ljudskim zborovanjem. Na podlagi dosedanjih prijav pričakujejo, da se bo slovesnosti 22. julija v Črnomlju udeležilo okrog 60.000 ljudi iz vseh krajev Slovenije in bližnjih krajev Hrvaške.

Glasovi o skorajšnji rešitvi tržaškega vprašanja

Bolj na tihem, v ozadju trenutno najbolj aktualnega političnega dogajanja okoli indokitajskega premirja še vedno trajajo razgovori med angloamerškimi predstavniki na eni ter jugoslovanskimi in italijanskimi na drugi strani za provizorično rešitev tržaškega vprašanja. Le kdaj pa kdaj prodre kaka vest o teh pogajanjih v javnost; vsakokrat pa je potem v tej ali oni obliki govora o več ali manj skorajšnji rešitvi vprašanja.

Iz Rima je na primer te dni poročal

tisk, da so z zavezniške in italijanske strani že izvedene vse priprave za hiter in brezhiben prevzem upravnega aparata v coni A STT, čim bo pripadla Italiji. V Rimu računajo tudi s tem, da bo s strani italijanskega parlamenta rešeno tržaško vprašanje v smislu zgoraj omenjenih pogajanj in ustreznih dogovorov, še preden bo parlament dne 6. avgusta šel na počitnice.

Iz jugoslovanskih uradnih krogov pa prihaja vest, da so pogajanja »v zadnji minuti« nalletela na oviro, ker baje Italijanom ne gre v račun, da bi slovenskemu prebivalstvu, ki bi s provizorično rešitvijo tržaškega problema prišlo spet pod Italijo, zagotovili določene pravice. Treba bi namreč bilo dati krajevno avtonomijo, morda slično, kot jo ima nemško prebivalstvo v Južnem Tirolu.

Za „malo suverenost“ Zap. Nemčije

V Londonu so bili minuli teden razgovori med predstavniki ZDA in Velike Britanije o vprašanju vrnitve suverenosti Zapadni Nemčiji. Zapadna Nemčija namreč terja suverenost zlasti, ker se uresničevanje Evropske obrambne skupnosti zaradi francoskega zavlačevanja noče premakniti z mrtve točke in s še posebnim poudarkom v zadnjem času, odkar je Sovjetska zveza svoje okupacijsko področje — Vzhodno Nemčijo — proglasila za suvereno državo (kako ta »suverenost« izgleda, je seve drugo vprašanje — op. ured.).

Londonski razgovori, na katerih tretja zapadna velesila Francija ni sodelovala, so bili zaključeni minulo nedeljo. Izdelali so načrt štiristranske pogodbe, ki naj bi jo sklenile tri zapadne sile z Zapadno (Nadaljevanje na 8. strani)

Nepojmljivo zadržanje Dunaja do kmetijske šole v Podravljah

Zvezno ministrstvo za trgovino in obnovo je 9. julija 1954 brez navedbe vzrokov že drugič odbilo prošnjo Slovenske kmečke zveze za dovoljenje uvoza gradbenega materiala, ki ga je Glavna združena zveza LRS podarila kot pomoč za dozdnavo poslopja kmetijske šole v Podravljah.

Kakor smo že svojčas poročali, je prvo prošnjo v ta namen isto ministrstvo odbilo 30. aprila 1954.

Takšno zadržanje trgovinskega ministrstva in njegov odnos do kmetijske šole v Podravljah sta našemu ljudstvu toliko manj razumljiva, ko po drugi strani zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo na Dunaju ni pripravljeno odobriti subvencije, ki bi omogočila izvedbo adaptacije na poslopju kmetijske šole v Podravljah. Kot vse kaže, hočejo merodajni v obeh dunajskih ministrstvih prepričati, da bi imeli avstrijski državljani slovenske narodnosti na Koroškem ustrezne in enakopravne pogoje za strokovno šolanje in vzgojo svojega kmetijskega naraščaja.

Postojilne prireditve prve letošnje jugoslovanske otroške kolonije v mladinskem domu »Sonnenland der Kinderfreunde« v Sekiri se je udeležil tudi veleposlanik FLRJ na Dunaju Drago Vučinić s soprogo. Slika ga kaže v krogu ostalih gostov prireditve. Levo poleg njega voditeljica počitniških domov socialistične organizacije »Kinderfreunde« gospa Herzogova, proti desni pa soproga veleposlanika, zvezni svetnik Sima, celovski podžupan Pogatschnig s soprogo in šef Urada za zvezo FLRJ, svetnik veleposlaništva Dušan Bravničar s soprogo.

Naša mladina in fizkultura

Napredek, ki vedno bolj zajema naše vasi, zahteva, da se posebno posvečamo naši mladini. Njeni vzgoji na prosvetnem polju je že od nekdaj veljala naša skrb. Odkrito moramo pa priznati, da smo jo zanemarjali v športni vzgoji. Znano je namerno zaviranje fizkulturenega udejstvovanja v času ko so vodili narodno življenje koroških Slovencev razni licemerni gospodje, ki so grozilno dvigali roke proti pohujšanju, to je fizkulturi. S tem seveda niso zatrli naprednega duha mladega človeka, ki je kljub temu iskal športnega udejstvovanja, čeprav ni bilo slovenske fizkulture organizacije. Progressivne sile pa so odprle tudi pri nas vrata napredku in širokemu razvoju. Ustanovljena je bila mladinska organizacija, ki si je zastavila za cilj tudi telesno vzgojo našega človeka. Razni mladinski dnevi so bili po množičnih nastopih živa priča iskrenega veselja mladincev in mladink za športno izživljanje. Želja po še večjem razmahu fizkulturenega življenja je privedla leta 1948 do ustanovitve samostojne „Slovenske fizkulture zveze“.

Zveza je posebno dvignila pri slovenski mladini zanimanje za smučarstvo, ki ima na Koroškem najboljše pogoje za razvoj. Zgradili smo si 60-metrsko skakalnico v St. Janžu v Rožu in prvič so tudi naši fantje leteli po zraku. Razni smučarski tečaji, ki so združili mlade športnike iz vseh krajev naše zemlje, so utrdili naši mladini zavest, da tudi ona nekaj zmore. Ustanovljeni so bili tudi nekateri nogometni klubi in tudi tukaj se je pokazalo zanimanje. V poznejših letih pa je zajel našo fizkulturo nek zastoj in sicer deloma po krivdi posameznikov na vasi, v še večji meri pa, kar je treba odkrito priznati, zaradi popuščenja delovanja naše centralne športne organizacije. Kajti stališče, da nam vsakoletna mednarodna smučarska prireditve zadostuje, gotovo ni pravilno. Če bi se namreč postavili na to stališče, bi zaprli vrata množičnosti in dosegli ravno nekaj nasprotnega od tega, kar hočemo. Fizkultura ne sme biti stvar posameznika, temveč mora vključiti čim več mladih ljudi. To stremljenje se vedno bolj uveljavlja povsod, kjer je fizkultura stvar vzgoje človeka in ne cirkuška atrakcija. Posebno pa se mora to uveljaviti pri nas, kjer naj bo ravno fizkultura del izobrazbe našega človeka, katere mu šola ni mogla ali bolje ni hotela dati v zadostni meri.

Širok razmah fizkulture pa bomo dosegli le, če bodo ljudje na vasi in v centralni organizaciji res razumeli pomen telesne vzgoje. V zadnjem času je na žalost naša fizkultura centrala precej počivala. Razen vsakoletne smučarske prireditve v Sent Janžu v Rožu in nekaj nastopov posameznih smučarjev ni bilo nobene dejavnosti. Delo, ki bi ga morala opraviti za posamezna vključena društva Zveza, je bilo večinoma prepuščeno posameznikom ali pa ni bilo opravljen. To je seveda škodovalo društvom in zaviralo njih delo. Kljub temu pa naša mladina ni počivala ter je sama ustanovila v tem času fizkultureno sekcijo v Bilčovsu na Gurah ter športno društvo v Zahomcu v Ziljski dolini.

Prav to pa kaže, da naša mladina hoče fizkulturenega udejstvovanja. Kajti polet in navdušenje pri graditvi smučarskih skakalnic, kjer je naša mladina žrtvovala mnogo prostovoljnih delovnih ur ter delala celo ponoči, so nam dokaz njene neomajne volje. Ta naša kmečko-delavska mladina, ki se kljub napornemu poletnemu delu ob sedanjem pomanjkanju delovne sile posveča fizkulturi, zasluži brez dvoma podporo nas vseh, posebno pa mladinske organizacije.

Fizkultura, ki nam vzgoji telesno in duševno krepkega človeka ter ga prepoji z duhom prijateljstva in medsebojnega spoštovanja med narodi, je brez dvoma tudi pri nas na Koroškem bistvena naloga naše mladinske organizacije. Zakaj torej ni prišlo pri nas do večjega razmaha fizkulture dejavnosti?

Morda je le še preveč stare miselnosti, ki meni, da fizkultura ni za našo pretežno kmečko mladino. Nepomembno pa sigurno tudi ni dejstvo, da fizkultureniki včasih niso našli pri centralni organizaciji zadosti opore ter tako počasi postali pasivni.

Čas je, da uvidimo napake in začnemo z delom, ki naj bo široko zasnovano, to se pravi množično. Vsak mladinec in mladinka naj najdeta svoje mesto v fizkulturi. Le tako bo namreč služila fizkultura vzgoji naših ljudi. Izbrali pa bomo lahko tudi najboljše, da zastopajo naš vrhunski šport. Treba je samo poiskati in proučiti razne lokalne možnosti fizkulturenega dela in videti zakaj se mladina zanima in kje so dane možnosti za šport. Ponemkod bi radi igrali nogomet, nimajo pa primerne igrišča, mogoče bi se pa dobilo igrišče za

Pereče vprašanje:

Učna mesta in zaposlitev za štirinajstletne

Stotisoče šolskih otrok je te dni v vsej Avstriji nastopilo pot v počitnice, okoli 142.000 pa jih je za vedno zapustilo osnovnošolske klopi. Vsi ti številni dečki in deklice povzročajo staršem nove skrbi, kajti za te štirinajstletne se pričinja vstop v življenje, odnosno za njih naj bi se življenje pričelo z izbiro priprave na poklic in uvrstitve v delovni proces.

Letnik, ki je letos izstopil iz ljudskih šol, je najštevilnejši v preteklih in bodočih desetletjih. Dočim pred letom 1953 število iz ljudske šole odpuščenih otrok davno ni doseglo stotisoč, je lani narastlo na 132.000, letos pa je doseglo rekordno število 142.000. Ta množica otrok je iz rojstvenega letnika 1940. V nadaljnjih vojnih letih je pričelo število rojstev nekoliko upadati ter bo do leta 1958 tudi število iz ljudske šole izstopivše mladine nazadovalo za okoli 10 do 20.000. S koncem močnih vojnih rojstvenih letnikov pa bo število iz ljudske šole izstopivše mladine spet padlo pod število stotisoč.

Okoli tretjina vseh iz šole odpuščenih mladih ljudi stremi za primernim učnim mestom. Za letnik, ki je letos zapustil šole, računajo, da bi bilo potrebnih 90.000 učnih mest. Minulo leto se je potegovalo 83.000 štirinajstletnih za učna mesta, toda le 70.000-im je bilo mogoče ustreči in to kljub zakonu o nastavitvi mladine ter intenzivni propagandi in drugim naporom. Za letnik, ki je letos zapustil ljudske šole in za ostanek iz prejšnjega leta,

bi bilo v prihodnjih mesecih potrebnih 100.000 učnih mest. To je vsekakor zelo visoko število, če upoštevamo, da so bila v preteklem letu številna prosta mesta izčrpana. Upravičena je torej bojazen, da bo od teh stotisoč prosilcev za učna mesta ostalo nekaj deset tisoč mladih ljudi brezposelnih. Posebno neugodno je stanje za dekleta, ker komaj četrtina prostih mest pride zanje v poštev.

Za vsaj delno premostitev teh težkoč, ki naj bi kolikor mogoče preprečila nevarnosti brezdelja mladoletnih, obstoja vrsta predlogov socialistične mladine. Splošna zahteva naglašá zadosti delovnih mest ter zagotovljene pravice mladih delavcev. V koliko jih bodo mogli uresničiti je odvisno od raznih okoliščin. V prvi vrsti predlagajo, da je treba zakon o obvezni nastavitvi mladine razširiti in izboljšati. Izjemne določbe zakona naj bi se znatno omejile, znesek za odvezo pa naj bi se znatno povešal. V minulem letu se je namreč mnogo obratov odtegnilo obvezni nastavitvi mladine na podlagi izjemnih določb ali pa so raje plačevali zelo nizko odvezo v znesku 75 šilingov na mesec.

Resno razpravljajo o načrtu, da bi v krajih, kjer je posebno številna mladinska brezposelnost, uvedli polovični čas zaposlitve učencev. Predlagajo, da bi učenci en teden delali, drugi teden pa obiskovali poklicne šole.

Velika poplavna katastrofa na obdonavskem področju

Vsa Avstrija je zadnji teden pod težkim vtisom strahovite poplavne katastrofe, ki je zajela ogromno obdonavsko področje od obmejnega nemškega mesta Passau preko Linza do Dunaja. Tri dni trajajoče neprestano deževje nad deli Bavorske ter v Avstriji zlasti nad Solnograško je povzročilo takšno porast voda, kot je v zgodovini teh krajev še ne pomnijo. Poplave so tokrat zavzele še mnogo večji obseg kakor leta 1899 ter spremenile razsežne rodovitne predele Bavorske, v Avstriji pa širok pas Gornje in Nižje Avstrije v strahovito puščavo.

Vode so se najhujše razdivjale na nemški strani v Passau, kjer se stekata v Donavo reki Ilz in Inn, na avstrijski strani pa so najtežje prizadeta mesta Linz, Ybbs, Pöchlarn, Melk ter na stotine večjih in manjših krajev in mestec vzdolž vse Donave proti Dunaju. V Linzu je voda zalila v nižje ležečih delih mesta hiše do streh, povsod pa je rusila ceste, mostove, železniške proge, nasipe ter uničevala in z naplavinami opustošila zoreča žitna polja. Mnogi kraji so bili popolnoma odrezani in zaliti z vodo, prebivalci, ki se niso pravočasno umaknili, so iskali rešitve na strehah ter ponekod brez hrane in pitne vode čakali tudi po dva in tri dni na rešilno pomoč. Spričo ogromnega obsega poplavljenega ozemlja, so bila reševalna dela zelo otežkočena, ker je zmanjkalo čolnov in reševalnega orodja. Razen orož-

ništva, gasilcev, pionirjev, Rdečega križa so prihitele na pomoč tudi ameriške in sovjetske vojaške enote.

Obseg po katastrofi povzročene škode je tako strahovit, da ga zaenkrat še ni mogoče preceniti. Samo v Linzu je bilo okrog tisoč hiš in drugih objektov pod vodo. 15.000 ljudi so morali evakuirati.

Iz prvega pregleda, ki ga je dal zgornjeavstrijski deželni glavar, je razvidno, da je samo na Zgornjem Avstrijskem vodu zajela 20.000 hiš in da so jih morali evakuirati. Samo v tej zvezni deželi je bilo porušenih 133 mostov, razdejanih 200 cest, na 17 mestih prekinjenih železniških prog, dočim je moralo nad 150 tovarnih obratov ustaviti delo. Nad 50.000 hektarov obdelane zemlje je bilo poplavljenih in je uničena letošnja žetev na področju, ki je tako veliko kakor polovica vse Koroške. Zgornja Avstrija pa je samo del tistega avstrijskega ozemlja, ki ga je poplava katastrofalno prizadela.

Spričo strahotne nesreče, ob kateri je deset tisoče ljudi zgubilo svoje domove in strehe ter rešilo samo golo življenje, je zvezna vlada v svojem proglasu zagotovila, da bo storila po svojih močeh vse za omilitev bede prizadetega prebivalstva. Hkrati pa je vlada poudarila, da bo zaradi razsežnosti katastrofe potrebna tudi privatna pomoč vseh avstrijskih državljanov. Vlada poziva vse prebivalstvo, da

Kot važen prispevek k rešitvi tega perečega vprašanja predlagajo uvedbo obveznega devetega šolskega leta. Na ta način upajo doseči za gospodarstvo nek premor in vsrkati največji prebitek najmočnejših šolskih letnikov. Uvedbi obveznega devetega šolskega leta se protivi ÖVP, ki trdi, da bi ta ukrep obremenjeval kmetijstvo. Temu nasproti postavljajo, da bi se deveto šolsko leto v podeželskih občinah omejilo na zimске mesece, da bi bilo omogočeno sodelovanje štirinajstletnih pri poletnih delih v kmetijstvu.

Učinek teh načrtov bi bil, če bi bili izvedeni, da bi enkratno ali prehodno odstranili perečo krizo. V bodočih letih bo treba z načrtno investicijsko politiko skrbeti, da bodo številni letniki, ko bodo končali svojo učno dobo, tudi dobili zaposlitev v industriji in obrti. Reševanje problema mladinske brezposelnosti se ne sme spremeniti v problem brezposelnosti starejših. Zaradi tega je potrebno, da se z investicijami razvija industrija in obrt, da bo na razpolago čimveč delovnih mest, predvsem tudi za ženske delovne moči. Čimveč zaposlenih delovnih sil omogoča tudi brezhibnejšo in zadovoljivo socialno oskrbo. Čim več bo možnosti za delo, tem manj bodo ogroženi starejši delavci in čim bolj bo odsluženim delavcem zagotovljena odgovarjajoča starostna renta, tem raje bodo brez strahu in zagrenjenosti prepustili delovna mesta mlajšim tovarišem.

zaenkrat z denarnimi prispevki na konto 9.000 poštnih hranilnice pomaga lajšati gorje svojih hudo prizadetih sodržavljanov. Avstrijska sindikalna zveza je pozvala zlasti delavce in nameščence, da priskočijo po svojih močeh na pomoč ter je kot svoj prispevek k tej zbirki že dala na razpolago pol milijona šilingov. Tudi druge večje organizacije so že prožile prvo pomoč. Prepričani smo, da se bodo pozivu vlade in klicu katastrofalno prizadetih avstrijskih pokrajin po pomoči odzvali tudi ljudje po naših krajih ter vsak po svojih močeh pomagali lajšati trpljenje in nesrečo. Na svoji seji v torek je ministrski svet sklenil ustanovitev avstrijskega nacionalnega komiteja, ki bo imel nalogo, da vskladi ukrepe pomoči, da čim prej ugotovi obseg prizadete škode in da podvzame primerne ukrepe za popravo škode, ki jo je povzročila poplavna katastrofa.

PO ŠIRNEM SVETU

Beograd. — Po ponovni vzpostavitvi diplomatskih odnosov med FLRJ in Albanijo je jugoslovanska vlada te dni imenovala popolnomočenega ministra v državnem tajištvu za zunanje zadeve Predraga Ajtića za poslanika v Tirani, kamor bo v kratkem odpotoval.

New Delhi. — Uradno je bilo objavljeno, da je indijska vlada imenovala doseadanega stalnega indijskega delegata pri OZN Radžeshvara Dajala za veleposlanika v FLRJ. Dajal je prvi indijski veleposlanik v Jugoslaviji, ki bo imel svoj stalni sedež v Beogradu. Svoj novi položaj bo prevzel meseca oktobra.

Teheran. — Sovjetski veleposlanik v Teheranu je pri zunanjem ministrstvu Perzije vložil protest proti pogajanju o obrambnih vprašanjih med Perzijo in ZDA. V svojem protestu se Sovjetska zveza naslanja na pogodbo med Perzijo in ZSSR iz leta 1927 po kateri se obe državi odrekata kakršnemu koli vojaškemu povezovanju, ki bi bilo naperjeno proti pogodbenemu partnerju. Perzija je sovjetski protest zavrnila.

Washington. — Z novim zakonskim osnutkom, ki ga je že odobril ameriški predstaviški dom in ki ga sedaj proučuje senat, hočejo v ZDA spet uvesti smrtno kazen za vohunstvo tudi v mirnih časih.

Sarajevo. — Skupina muslimanskih romarjev iz Bosne in Hercegovine je te dni odpotovala v mohamedanska svetišča Meko in Medino.

odbojko itd. To so vprašanja, ki jih je treba pretresti.

Naša fizkulturena organizacija naj bi posvečala posebno pozornost onim športom, ki so poceni ter jih lahko izvedemo. Namizni tenis, odbojka in košarka bi bile mogoče tudi pri nas izvedljive. Težje je že z nogometom. Kompletna oprava za nogometno moštvo z žogo stane 3.800 šilingov, torej vsota, ki jo društva težko zmorejo. Seveda pa naj tudi nogometu ne bodo zaprta vrata, temveč se mu prav tako posvetimo, če je dana možnost. Prepričan sem, da je še nešteto možnosti tako v telovadbi kakor v raznih športnih disciplinah. Če bomo res prišli za delo in pokazali naši mladini pripravljenost in voljo, potem uspehi ne bodo izostali.

Postavlja se problem sposobnih ljudi, ki bodo v stanu strokovno in organizacijsko voditi. Toda to je sekundarna zadeva, ki se bo brez dvoma dala nekako urediti. Saj je med nami gotovo nekaj srednješolcev in študentov športnikov, ki bi radi pomagali med poletnimi in zimskimi počitnicami pri fizkulturenem delu, drugi, ki niso fizkultureniki, pa vsaj organizacijsko lahko sodelujejo. S ponosom pa lahko ugotovimo, da so nam tudi slovenske športne organizacije zelo šle na roko, če smo jih po-

sili za pomoč. Saj je ravno Smučarska zveza Slovenije stavila na razpolago svojega trenerja za naše tečaje in je našim mladincem že tako priljubljeni inženir Stanko Bloudek napravil načrte za dve skakalnici.

Brez dvoma bi bile mladinske in športne organizacije Slovenije pripravljene čim bolj sodelovati z nami ter tudi v okviru možnosti s svojimi izkušnjami pomagati, če bi bila naša organizacija res aktivna. Tudi sodelovanje s sorodnimi avstrijskimi organizacijami bi se lahko postavilo na trdnejše temelje, če bi se naše športno delovanje razširilo in utrdilo. V avstrijski smučarski zvezi, kjer smo vključeni, vlada res športno vzdušje, ki ne pozna šovinizma, kar je brez dvoma tudi zaslug naših športnikov, ki so pokazali svojim avstrijskim kolegom, da so aktivni ter znajo gojiti šport v pravem smislu. Ne prepuščajmo vzgojo naše mladine gospodom s temno miselnostjo, ki bi jim celo fizkultura ne bila več pohujšljiva, če bi z njo dosegli svoje podlje cilje, namreč zatreti vsako napredno mišljenje ter odvesti mladino od borbe za boljše življenje. Naš odgovor naj jim bo pospešena fizkulturena delavnost v naših mladinskih vrstah, iz katerih naj izide zdrav, pošten in veder borbeni rod.

V TRENTI in v GORIŠKIH BRDIH

Prelepa slovenska zemlja, ki sega od madžarskih nižav do Beneške Slovenije in od koroških dolin do Jadrana, je že nekdanj slovela po vsem svetu in privabljala marsikoga, da se je prišel odpočit na morje, naužit svežega zraka v njene krasne in mogočne planine ali zdraviti v znana zdravilišča. Mnogo te slovenske zemlje pa je bilo v minulih desetletjih zapostavljene, ihteče pod tujim jarmom in več ali manj zaprte za domače in tuje turiste, zato pa tudi razmeroma malo znane.

Z narodnoosvobodilno borbo so se zlasti lepi zapadni planinski predeli Julijcev, globoka dolina Soče, hribovita Goriška Brda in znaten del Slovenskega Primorja otresli italijanskega jarma in danes svobodni vabijo domačina in tujca pod svoje gostoljubno okrilje. Le premalo, morda najmanj znana so od teh osvobojenih predelov predvsem Goriška Brda, pa tudi Trenta — ob zgornjem toku Soče — je še dokaj malo dotaknjena, po tujem prometu še deviška zemlja. Izplačal se nam je zato izlet v te kraje prejšnjo nedeljo.

Le malo lepih dni nam je še dalo letošnje poletje. Tudi prejšnja nedelja ni bila sončna, za potovanje pa ravno primerna, saj ni niti pripekalo vroče južno sonce, niti ni deževalo, kakor skoraj vse druge dni. Mimo Beljaka in Brnce in potem po strmi cesti do Korenskega sedla smo prišli že v ranem jutru. Kar hitro in zelo vladno so nas odpravili obmejni organi na obeh straneh. Bolj položno se na južni strani spušča cesta dol k Savi Dolinki, ki jo pa, ker hočemo priti v Trento, spremljamo samo nekaj kilometrov do Kranjske gore. Tam zavijemo spet proti jugu po cesti, ki so jo med prvo svetovno vojno, pod najtežavnejšimi pogoji, zgradili ruski vojni ujetniki, na Vršič. Samo nekaj sto metrov pod vrhom nas v Erjavčevi koči prijazno pozdravi oskrbnik. Med kratkim počitkom in malico se na hitro seznanimo z dvema planincema iz Kranja, ki sta pravkar preplezala steno v Travniku. Izkaže se pa, da se že poznamo od lanske proslave 50. obletnice Gornjesavskih planinskih društev prav tu pri Erjavčevi koči.

Preko sedla Vršiča vodi cesta v dobro izpeljanih serpentinah v Trento. Prvi nas pozdravi spomenik dr. Juliusa Kugyja, ki so ga lani postavili in za 60-letnico slovenskega planinstva odkrili slovenski planinci, v spomin na moža, ki mu je bil ta del sveta poslanstvo svojega življenja. Saj je kot nihče drugi vsega prehodil, opisal in opeval, s tem pa postal »oče julijskih planin« in svetel vzor vsem poznejšim rodovom planincev. Pa ne samo to; dr. Julius Kugy — po svoji materi slovenskega porekla, po očetu Avstrijec — si je s svojim plodnim delovanjem in plemenitim značajem znal pridobiti ljubezen vseh treh narodov, ki se tu med seboj dotikajo. V enaki meri ga spoštujemo Slovenci — saj je bil sin naše zemlje in pesnik slovenskih gora —, kakor ga spoštujejo Avstrijci in tudi Italijani. Avstrijci, ker se je sam štel za Avstrijca in je mnogo dopri-

nesel v korist avstrijskega alpinizma, Italijani pa, ker je pač tedaj ta del slovenske zemlje pripadal Italiji in ker so svet Julijcev prav v času Kugyjevega delovanja

imeli za svoje gorovje. Na vse to se spominimo, ko obiščemo mogočni bronasti monument, ki predstavlja velikega planinca, zročega v svoj planinski svet.

Malo pod krajem, kjer stoji Kugyjev spomenik, v zgornji Trenti, pridemo mimo krasno urejenega planinskega vrta »Alpinetum Juliana«. Tam so zbrane vse rastline, ki jih sicer najdemo v planinskem svetu Julijcev. Prav sedaj mnogo teh čudežnih rožic cveti, sredi med njimi prelepa planika in ponos vrtnarice Ančke — temnomodra »kraljica planin«.

Dočim gledamo v Trenti poleg skalnatih sten in vrhov lahko tudi svežezelene planinske travnike sredi temnega črtega nizkih gorskih borovcev, se svet nizzdol toka Soče kaj kmalu spremeni in dobiva — čeprav je še alpski svet — kraške oblike, ki so z razsežnimi golimi pobožji in vrhovi prav tako svojstveno lepe. Soča se tam na daljši progi zajeda globoko v skalovje pod ravno dolino; šumi in bobni, a ne vidiš je nikjer ako ne pristopiš čisto blizu h komaj nekaj metrov široki nedostopni soteski, v katere globinah sili modrozeleno voda navzdol in si išče izhoda, ki ga končno najde v razširjeni spodnji Soški dolini že blizu Bovca.

Kraji v tej dolini so lični in lepi. Vse značilnosti starih slovenskih vasic jih odlikujejo. Prav čudno se človeku zdi, da so kdaj mogli in morali biti pod Italijo, saj so pristno in čisto slovenski. Sredi med njimi leži najmlajše

slovensko mestece Bovec, ki smo si ga o priložnosti kratkega odmora ogledali. Tu sem do Bovca je tujski promet že prodril. Čedni gostinski obrati tekmujejo z drugimi turističnimi centri Slovenije, da bi nudili slehernemu, ki jih obišče, čim prijetnejši oddih in dopust.

Prav Bovec je sedaj za izletnika iz severa še lažje dostopen kot doslej. Odkar so pred nedavnim odprli mejni prehod na Predilu, ni več treba delati velikih ovinkov na Kranj, Škofjo Loko in Idrijo ali voziti preko visokega Vršiča, ampak je dosegljiv preko Trbiža, Rablja in Predila vsekoli po lepi, večinoma asfaltirani cesti.

Spet nižje po Soški dolini se svet znova spremeni. Tu sočni gozdovi in prostrana polja v sicer ne preširoki dolini zelo spominjajo na naše domače doline, še bolj pa morda na doline Zgornje Koroške. Vozimo se naprej po dolini, ki je med prvo svetovno vojno doživljala hude boje in se njeni ljudje, zlasti starejši, danes svobodni v okviru napredujoče, socialistične matične države, tistih časov prav tako neradi spominjajo kot časov italijanskega fašističnega jarma. Kobarid in Tolmin, ki sta v zgodovini prve svetovne vojne zapisana s krvavimi črkami težkih bitk na tako imenovani soški fronti, danes mirno in svobodno gradita svojo lepšo bodočnost, kakor vsa ostala mesta nove Jugoslavije; ta izgradnja se jima pozna, kamor koli pogledaš. Za seboj ju pustimo in mimo Kanala končno prispemo v Plavi, kjer se od glavne ceste, ki pelje mimo Solkana in Nove Gorice do slovenske obale sinjega Jadrana, odcepi pot v Goriška Brda...

(Nadaljevanje prihodnjič)

Motiv iz Trente

Klavirska šola Formanek je tudi letos pokazala lepe uspehe

Klavirska šola v Celovcu, Wulfengasse 15, je tudi letos in sicer v četrtek minulega tedna pokazala v srednji dvorani glasbenega doma v pravkar zaključenem šolskem letu dosežene glasbene uspehe svojih gojencev. Na klavirski šoli deluje že leta z velikim uspehom klavirska učiteljica Formanek, ki se odlikuje po svoji predanosti glasbeni vzgoji nje zaupane mladine. Z vso požrtvovalnostjo se trudi, da izoblikuje v mladih ljudeh glasbene talente. Uspehi so leto za letom vidni, kar govori o visoki stopnji zmožnosti glasbene učiteljice Franciske Formanek in njene sposobnosti posredovati glasbeno znanje svojim učencem ter jih dvigniti na zavirljivo stopnjo. Upoštevat je treba predvsem tudi okoliščino, da zasebna klavirska šola Formanek ni vedno tako srečna, da bi mogla sprejemati samo izredno nadarjene učence, temveč se mora ozirati tudi na manj nadarjene in celo na podpovprečno talentirane. Iz tega sledi, da je treba vložiti za dosego uspehov mnogo več truda, kakor pri izbranih gojencih. Prav to predvsem odlikuje klavirsko učiteljico Formanek.

Spored šolskega klavirskega večera je bil spretno pripravljen in dobro premišljen. Zala udeležba publike ni bila takšna, kakor bi

bilo pričakovati in bi prizadevanje klavirske šole zaslužilo. Verjetno pa je to dejstvo pripisati temu, ker je bila zadnje dneve cela vrsta zaključnih šolskih prireditev.

Občinstvo je bilo prijetno presenečeno na pokazanih uspehih že najmanjših iz prvega letnika. Male deklice iz prvega letnika so že pokazale, da so učno leto uspešno končale s pridnostjo do stvari. Ni povsem lahko pravilno določiti, katera je bila najboljša, ker Waltraud Karpf, Nora Ubl, Sieglinde Hassler so pokazale ljubko spretost in gotovost na instrumentu. Pogumno se je izkazala Rozalika Prušnik, ki ima prav tako prvi letnik za seboj in je mogla vidno vztadoščena in v majčke ni zadregi sprejeti morda prvič v življenju navdušeno odobravanje, ki ga ji je občinstvo izkazalo z živahnim poskanjem.

Iz drugega letnika bi lahko imenovali Traudl Nischelwitzer, Linde Macher in iz tretjega letnika Ingo Prokop, Hermana Rainerja, Traudl Rom, Heidi Will, Rudija Krobath, Eriko Brauneis in Margith Schnabegger, ki so pokazali presenetljiv napredek v absolutnih letnikih. Večina nastopajočih je igrala na pamet brez partitur.

Izredno dovršeno, eksaktno ter z občutkom je zaigral »Polonezo v d-duru« od Chopina Vladimir Prušnik, ki je vsem še od lanskega nastopa v dobrem spominu. Mladi Vladimir, kmečki sin iz naših hribov pri Železni Kapli, je doma zaposlen s trdim kmečkim delom. Kljub delu v kmetijstvu, kjer mora s svojimi rokami in prsti trdo prijemati tudi za težko kmetijsko orodje, se je izkazal naravnost odličnega glasbenega virtuozna ter je žel za svojo reprodukcijo zaslužen dolgotrajni aplavz. Želeti bi bilo, da bi se ta glasbeno tako nadarjeni fant povsem posvetil glasbenemu področju, ker vse kaže, da bi se iz njega razvil zares pravecni ženin.

Ob zaključku so predvajali prvi stavek iz »Tria v g-molu« od Weberja, kjer je igral violino profesor Meister, čelo Ludwig Cormelli in klavir spet Vladimir Prušnik.

Občinstvo je bilo z lepim večerom lahko zadovoljno, prav tako pa tudi klavirska učiteljica Formanek s svojimi gojenci, ki je žela ob koncu navdušeno priznanje vseh navzočih ter so jo dobesedno obsuli s šopki cvetic. Vidno ganjena se je gospa Formanek zahvalila za iskrene izraze spoštovanja.

Dr. Mirko Rupel:

32

SLOVENSKI JEZIK

Podobno je v dvojini: *midva, vidva* se rabita za moški, *medve, vedve* (pa tudi *midve, vidve*) za ženski spol.

Najbolj ločimo spol po obliki pri tretji osebi: v ednini v vsej sklanjatvi, v dvojini in množini pa samo v imenovalniku (oglej si sklanjatev v preglednici!).

Daljšje in krajšje oblike. V preglednici srečujemo v sklanjatvi poleg daljših oblik (n. pr. *mene, meni, tebe, tebi, njega, njih*) tudi krajšje (*me, mi, te, ti, ga, jih*). Daljšje oblike rabimo, kadar je zaimek po smislu poudarjen, sicer rabimo krajšje oblike: Usmili se vsaj *njega*, če se *mene* nočeš! Usmili se *ga!* Usmili se *me*. *Nje* poslušaj. Le poslušaj *jib!*

Daljšje oblike rabimo tudi za predlogi, razen v tožilniku: Od *njega* se uči! Kaj je on proti *tebi!*

V tožilniku se enozložni predlogi (*na, po, za, v, čez, med, nad, pod, pred* itd.) vežejo s krajšimi oblikami osebnih zaimkov v eno besedo.

Tako dobimo: náme, náte, nánj, nánjo, nánje, nánju, nánje; póme, póte, pónj, pónjo, pónje, pónju, pónje; záme, záte, zánj, zánjo, zánje, zánju, zánje; váme, váte, vánj, vánjo, vánje, vánju, vánje;

čézme, čézte, čézenj, čéznjo, čéznje, čéznju, čéznje; nádmе, nádmе, nádénj... pódme, pódte, pódénj...

Kakor kaže ta preglednica, se v ednini za moški spol natika *-nj* namesto *ga* (nanj), za ženski spol *-njo* namesto *-jo* (nanjo), za srednji spol pa *-nje* ali *-nj* (nanje, nanj); za dvojino *-nju* namesto *-ju* (nanju), za množino *-nje* namesto *-jih* (nanje). Med predlogom *v* in *-nj* se je razvil polglasnik, ki se je okreplil v *a* (vanj). Če se predlog končuje na soglasnik (čez), se vriva polglasnik (čezanj, predanj).

Glede rabe osebnega zaimka v imenovalniku velja poudariti, da ga rabimo samo, kadar je poudarjen. Zgled: Jutri bom začel tipkati. Ali mi boš pomagal? Jaz bi tipkal, *ti* bi mi pa narekoval. — Ne, jaz bom tipkal, *ti* boš pa narekoval, boš laže še kaj popravil med narekovanjem. Tako bova hitreje in bolje delala.

Zato je napačno: jaz mislim, da bo lepo vreme (prav: mislim, da bo lepo vreme); nekoč je živel kmet; on je imel tri hčere (prav: *ta* je imel tri hčere).

Povratno-osebni zaimek

Povratno-osebni zaimek se sklanja takole:

1. —
2. sêbe — se
3. sêbi — si
4. sêbe — se
5. pri sêbi
6. s sebjó (sábo)

Rabimo ga za vse osebe in vsa števila, kadar se na-

naša na osebek istega stavka. Zgledi: V s a k le prerad po *sebi* sodi, j a z po *sebi* in svojih razmerah, t i po *sebi*, o n pa tudi najprej *sebe* vidi. Kdor *sebe* ne spoštuje, *sebi* v skledo pljuje. Nič niso gledali *náse*. Zaupajte *váse!*

Svojični zaimek

Svojični zaimki so besede, ki nam kažejo svojino za posamezne osebe.

Svojični zaimki so:

za prvo osebo: moj, -a, -e; najin, -a, -o; naš, -a, -e; za drugo osebo: tvoj, -a, -e; vajin, -a, -o; vaš, -a, -e; za tretjo osebo: njegov, -a, -o; njen, -a, -o; njun, -a, -o; njihov, -a, -o.

Svojični zaimki imajo torej posebne oblike za vsako treh oseb; izražajo tudi, ali gre za svojino ene g a lastnika (moj, tvoj, njegov, njen), d v e h lastnikov (najin, vajin, njun) ali v e č lastnikov (naš, vaš, njihov). V tretji osebi je posebna oblika za m o š k e g a lastnika (njegov) in posebna za ž e n s k e g a (njen).

Svojični zaimki se sklanjajo kakor pridevniki in se z ustreznim samostalnikom ujemajo v spolu, sklonu in številu: *moj klobuk, mojega klobuka, mojemu klobuku* itd.

Poleg gornjih svojičnih zaimkov je še p o v r a t n o - s v o j i č n i z a i m e k *svoj -a, -e*. Ta ima glede na lastnika eno samo obliko; rabimo ga, kadar izraža svojino oseba v stavku, n. pr. jaz hvalim *svoje* blago, *ti svoje*, kakor hvali vsak berač *svojo* malho (v tem stavku se zaimek nanaša na osebe *jaz, ti, berač*).

Razločuj: brat obdeluje *svoje* polje — brat obdeluje *njegovo* polje; učenka bere *svojo* knjigo — učenka bere *njeno* knjigo. (Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 16. julij: D. M. Kar.
Sobota, 17. julij: Aleš
Nedelja, 18. julij: Miroslav
Ponedeljek, 19. julij: Vincencij P.
Torek, 20. julij: Marjeta
Sreda, 21. julij: Danilo
Četrtek, 22. julij: Marija Magdalena

SPOMINSKI DNEVI

16. 7. 1945 Prvi poizkus z atomsko bombo v Ameriki.
17. 7. 1936 Začetek borbe španskega naroda za svojo neodvisnost proti italijansko-nemški fašistični intervenciji in proti Francu.
18. 7. 1870 Začetek francosko-pruske vojne.
19. 7. 1945 Protestna stavka v Trstu zaradi aretacije antifašističnih funkcionarjev.
20. 7. 1944 Atentat na Hitlerja.

Dobrla ves

Nedavno so na občinski seji našega občinskega odbora sprejeli nekaj pomembnih sklepov. Predvsem so se odločili pravičnejše vprašanje izgradnje ljudske šole v Sinči vesi. Ta načrt, ki obstaja že dalje časa, bodo še letos pričeli izvajati. Že preteklo leto so kupili gradbeno parcelo, ki pa je po mnenju nekaterih izvedencev za gradnjo nepripravna. Prvič je prostornina premajhna ter je tudi lega za šolsko poslopje neugodna. Postavili so odbor, sestojec iz nekaterih občinskih odbornikov, zastopnika tvrdke Leitgeb in nadučitelja, kateremu so poverili nalogo, da do konca julija izvede zamenjavo zemljišča oziroma ga dokupi nekaj zraven. Po tej akciji bodo razpisali načrt za izgradnjo šolskega poslopja.

Prav tako je občinski odbor sklenil urediti v Dobrli vesi za trg in bližnjo okolico otroški vrtec in bo s tem rešeno vprašanje, ki so ga že dalje časa obravnavali v občinskih sobi. Otroški vrtec bodo vzpostavili na občinskem prostoru lastnega posestva. Tudi ta načrt nameravajo izvesti že letos in vrtec izročiti svojemu namenu. Pri izvedbi tega načrta upajo na izdatno denarno podporo pristojnih mest.

Dela za izvedbo delne kanalizacije v Dobrli vesi so poverili gradbenemu mojstru Kavellarju v Železni Kapli. Kmetom v Goselni vesi, ki so bili prizadeti zaradi poplav, je občina dovolila podporo v znesku 5.000 šilingov.

Žitara ves

Na univerzi v Innsbrucku je z uspehom končal medicinski študij in bo jutri, v soboto 17. julija promoviran za doktorja medicine Joško Rutar, sin znane Rutarjeve družine v Žitari vesi. Iskreno čestitamo!

Opozorilo ženam glede izleta na morje

Na željo svojih članic pripravlja Zveza slovenskih žena za čas od 6. do 8. avgusta avtobusni izlet v Ljubljano, Postojno, Opatijo, Reko in Crikvenico.

Avtobus odpelje iz Celovca, Gasometergasse 10, v petek, dne 6. avgusta ob 14. uri, izpred postaje v Sinči vesi ob 15. uri in s trga v Železni Kapli ob 15.30 uri. Stroški tridnevnega izleta bodo znašali 155 šilingov.

Žene-članice naše organizacije, ki se želijo udeležiti izleta, naj v svrhu ureditve potnih dokumentov nemudoma, najpozneje pa do 28. julija, oddajo ali pošljejo svoj potni list ali pa veljavno osebno izkaznico »Identitätsausweis« (v tem primeru tudi »Eidesstattliche Erklärung«) ter navedeno vsoto. Avtobus lahko sprejme 28 oseb; polovica sedežev je že zavzeta, zato pohitite s prijavi, preden bo polno zaseden.

Zveza slovenskih žena
Celovec, Gasometergasse 10.

Ljudska veselica v Beljaku

Beljaški »cerkveni semenj« (Kirchtag) se je v teku časa razširil v reprezentativno ljudsko slavnost. S prireditvijo je združena tudi razstava zmogljivosti trgovine, obrti, industrije in kmetijstva. Številni obiskovalci iz vseh avstrijskih dežel in iz inozemstva, ki so jih našli že v nedeljo okoli 35.000 ter tudi v naslednjih dneh v visokem številu, se o razstavi zelo pohvalno izražajo. V razstavnih prostorih in na prostem področju je ves teden živahno vrvenje. Slavnostno pod-

Po naši zemlji

Že 400 let proizvajajo v Borovljah puške

75-letnica strokovne puškarske šole

Že zdavnaj so ljudje daleč naokoli vedeli: v Borovljah delajo puške. Boroveljske lovske puške niso bile priljubljene in priznane dobro lovsko orožje samo v naši ožji domovini, temveč je proizvodnja boroveljskih lovskih pušk zaslovela daleč po svetu. Pa tudi lahko zrejo boroveljske delavnice lovskih pušk v stoletno tradicijo. Štiristo let že proizvajajo pridne roke v Borovljah, sredi slovensko govorečega ozemlja, puškarsko obrt. Kakor vsako dolgotrajno podjetje, je bila tudi boroveljska puškarska obrt v teku stoletij izpostavljena različnemu nihanju, navzgor in navzdol. Cvetoči časi so se menjavali s krizami. V času napoleonski hvojsk so na primer boroveljske puškarske tvornice dobavile 300.000 pušk za vojsko.

Polagoma je nastala potreba, da se je boroveljska rokodelska proizvodnja orožja razvila v tehnično in mehanizirano izdelavo. Usmerila se je izključno na proizvodnjo lovskih pušk. Okoli leta 1880 je prestala boroveljska puškarska obrt po-

Spodnje Libuče

Po kratki boleznji je minuli teden preminul Stavdekarjev oče v Spodnjih Libučah. V četrtek smo ga zanesli ob udeležbi sosedov in znancev na libuško pokopališče k trajnemu počitku. Pokojni oče je pred okoli 40 leti kupil v Libučah Stavdekarjevo kmetijo. Iz ljubezni do zemlje in kmečkega dela se je z vsjo pridnostjo posvetil kmetovanju. Kakor nobenemu v življenju, tudi njemu niso bile prizanešene težkoče, ki jih je pogumno in vztrajno prenašal in zmagoval. Bil je dober sosed ter je vsakemu rad pomagal. Precej se je spoznal v živinozdravstvu in je marsikateremu kmetu rešil kravo, ko je drugače že vsaka pomoč odpovedala. Zadnji čas mu je šlo z zdravjem bolj navzdol, zares zbolel pa je predpreteklo nedeljo, moral je v posteljo in v dveh dneh je umrl. Preostalim svojcem naše sožalje!

Dvor pri Pliberku

Minulo soboto sta si mlada človeka v naši vasi naložila sladki zakonski jarem. Čudo ni nobeno, saj sta se rada imela in vzklila je ljubezen, zato sta si pod priča mi, na ženinovi strani Lojze Kraut, obljubila, da si bosta ostala zvesta do konca življenja. Poročne obrede sta opravila v Šmihelu, cerkvene obrede je izvedel domači gospod župnik. Nato pa so se sorodniki in nekateri povabljeni gostje podali z novoporočencema na ženinov dom k Frlinu v Dvor, saj ženin je bil Gregor Krištof, nevesta pa tudi iz vasi, Katica Volina, p. d. Burjakova. Na domu so se ob dobri volji pri okusnem obedu in primerni količini dobre kapljice izdatno pokrepčali ter so bili tako popolnoma zadovoljni, mladi par pa pripravljen za prvi dan zakonskega življenja.

Toda ženin in nevesta sta se kmalu poslovila in podala na vlak, ker sta hotela prve urice svojega zakonskega življenja preživeti sproščena, vesela in brezskrbna na ženitovanjskem potovanju. Kratko je bilo to ženitovanjsko potovanje, vendar lepo in spremljalo njiju je za letos izjemno prekrasno poletno vreme. V svojem dvodnevem potovanju sta se ustajala na Bledu, Radovljici in na Brezjah. Ne smemo pozabiti omeniti, da je njiju pospremil na potovanju mož na ženinovi strani, Lojze Kraut, ki je med potoma tudi sklenil, da se bo kmalu oženil.

sebeno težko preizkušnjo ter je bilo skoraj tako daleč, da bi bila težkočam kmalu podlegla. V istem času so nekateri in za nadaljnji razvoj boroveljske obrti zaskrbljeni možje razmišljali in sklenili ustanoviti v Borovljah strokovno šolo za puškarsko obrt. Ta šola naj bi bila podlaga za proizvodnjo dovršeno izoblikovanega lovskega orožja. Strokovna šola naj bi posredovala učencem in vajencem praktično strokovno znanje, poleg tega pa tudi splošno vedo potrebno za polnovredno življenje. Šolo so ustanovili in tekem desetletij se je razvila v pomemben zavod ter je v veliki meri prispevala k novemu podvigu boroveljske puškarske industrije.

Ta boroveljska strokovna šola za puškarsko obrt je minuli teden praznovala 75-letnico svojega plodonosnega obstoja. Petinsedemdesetletnico te šole, ki je postala središče šol na tem področju v vsej Avstriji, so minulo soboto posebno slovesno praznovali. Jubilejna slavnost strokovne puškarske šole je bila obenem

Gregorja Krištofa poznamo. Doma iz zavedne družine je vedno vnet prosvetaš v domačem prosvetnem društvu, v poklicnem življenju pa traktorist Kmečke gospodarske zadruge v Pliberku. Prav tako je mlada žena Katica vneto sodelovala v naši prosveti, nešteto vlog je pretipkala ter je pri igrah pogosto izvajala važno funkcijo suflerke in tako pomagala, da so mogli igralci, tudi takšni, ki si svojih vlog morda niso stoočito osvojili, brezhibno igrati. Gregor Krištof se udeležuje tudi v Slovenski kmečki zvezi, zato mu je ta ob poročnem dnevu tudi iskreno čestitala.

Želimo, medtem ko Gregorju in Katici iskreno čestitamo, da bi klilo srečno novo življenje, nova celica širše slovenske družine na Koroškem, na mnoga leta!

Sele

Minulo nedeljo se je primerila na bajtiški cesti v Selah-Frajbaci težka prometna nesreča, pri kateri so bile občutno poškodovane tri osebe. Na imenovani cesti je trčilo dvoje koles, namreč motorno kolo, s katerim je vozil kmet Jožef Kelih iz Sel-Šajde in kolesar, gozdni delavec Jožef Kropivnik iz Sel. Na spremnem sedelju motociklista Keliha se je nahajal tudi selski župan Simon Ogris. Ob nezgodi je odnesel župan Ogris težke poškodbe na obrazu in prsih. Kelih je utrpel poškodbe na obrazu in domnevno tudi notranje poškodbe, Kropivnik pa zlom zgornjega stegna in rane na obrazu. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

**Še 15 dni traja javna zbirka
za dograditev kmetijske šole v Podravljah
Prispevajmo, kolikor je v naših močeh!**

Kratke vesti iz Koroške

V nekem gozdu pri Hodišah je 61-letni Marijo Krainer iz Področice pri nabiranju črnice pičila kača. Primerov kačjih pikov, kakor beremo v časopisju, se je letos pripetilo že več, zato je previdnost na mestu.

V bližini Celovca je 64-letni kmečki delavec Jožef Puck obiral češnje. Na drevesu mu je spodletelo in je strmoglavil na tla. Pri padcu si je poškodoval hrbtenico ter so ga morali spraviti v bolnišnico.

V Novi vesi pri Vernberku je na neki cesti zaneslo motociklista Zwischenbergerja iz Celovca. Voznik sam in njegova žena, ki je sedela na spremnem sedelju, sta bila lahko poškodovana. Nek tovorni avto, ki je istočasno privozil mimo in ga šofer ni mogel dovolj hitro ustaviti, je vozil čez motorno kolo ter ga je občutno poškodoval.

Na Blatu v občini Št. Peter na Vašnjah je v gospodarskem posloplju posestva

Koroški Slovenci!

Mesec julij je mesec javne zbirke prostovoljnih prispevkov za dograditev poslopja kmetijske šole v Podravljah.

Pokažimo sedaj, ko je drugič odbita prošnja za dovoljenje uvoza podarjenega gradbenega materiala, da je naša skupna trdna volja, da kljub temu dogradimo podravelsko šolo.

Pokažimo z izdatnimi prispevki, da hočemo postaviti naši mladini v Podravljah primerno šolo, našim vasem pa potrebno gospodarsko in kulturno žarišče.

»Dvakrat pomaga, kdor hitro pomaga« bodi v teh dneh naše geslo!

Slovenska kmečka zveza
Pokrajinski odbor

združena s počaščenjem boroveljske puškarske obrti, ki, kakor že omenjeno, proizvajajo že štiri stoletja.

Slovesnost je bila v kino-dvorani, ki je bila zasedena do zadnjega kotička. Med številnimi domačini je dala proslavi posebno časten pečat navzočnost prominentnih gostov, med katerimi sta bila na primer minister za prosveto dr. Kolb in deželni glavar Wedenig. Nadalje so bili prisotni zvezni svetnik Sima, deželni svetnik Rader, deželni poslanec Ebner, dvorjni svetnik Rudan in župan Lang. Goste je pozdravil direktor šole ing. Landerl. Po slavnostnem prologu od J. F. Perkoniča, je spregovoril strokovni učitelj Smrekar in poudaril, da je strokovna šola za ročno orožje neobhodno potrebna podpora domače obrti s priznanim staro tradicijo. Župan Lang je izrazil čestitke boroveljske občine, za ministrstvo za trgovino pa sekijski svetnik dipl. ing. Grill. Nadalje je spregovoril deželni glavar Wedenig, ki je med drugim naglasil, da se morejo v konkurenčni borbi sveta uveljaviti samo brihtni ter tako tudi boroveljski učni zavod, ki je postal za pojem in ponos Koroške, služi domači puškarski industriji v težki eksistenčni borbi. Minister za prosveto dr. Kolb je ocenil boroveljsko puškarsko šolo kot zavod, ki polaga v učence temelje za poznejše spretno proizvajalce pušk.

Nato so predvajali film, ki je pokazal sliko o boroveljski puškarski industriji. Puškarski pevski zbor je pomembno prireditve zaključil.

Boroveljski puškariji so s svojo strokovnajaško obrtjo odlično in okusno izdelano lovsko orožje, okrašeno z umetnimi graviaturami, raznesli po vsem svetu in lovci vseh dežel so ponosni na svoje boroveljske puške. K temu uspehu je velik doprinos strokovne puškarske šole. Deželni glavar Wedenig je takole označil pomen imenovane šole: »Koroška gleda s ponosom na deželno strokovno šolo za ročno orožje v Borovljah, na delo, ki ga izvršuje in na velike sposobnosti iz nje izstopivših strokovnjakov. Naj bi ta šola nadaljevala svojo tradicijo v blaginjo koroške dežele in njenega prebivalstva.«

Boroveljske puške, okrašene z umetnimi priznane graverske umetnosti, naj bodo orožje miru, izdelki, ki naj služijo plemenitemu in priljubljenemu lovskemu športu.

Kitajski zid in veliki prekop

Kitajska je znana kot dežela, v kateri so ljudje opravili velikanska gradbena dela. V teh delih se zrcali nenavadna vzdržnost, vztrajnost in smisel Kitajcev za gradnje nenavadnih oblik in velikosti. Dve najpomembnejši deli te vrste sta kitajski zid na veliki prekop.

Kitajski zid lahko štejemo med svetovna čuda, ki so jih ljudje zgradili z lastnimi močmi. Sezidali so ga v tretjem stoletju starega šteta z namenom, da bi svojo deželo obvarovali pred napadi sosednih Mongolov. Severno od Pekinga se razteza v dolžino 3000 km v smeri Vzhod-Zahod. To je razdalja od Škotske do Dardanel ali od Severnega ledenega morja do Krima. Zid se vzpenja po planinskih predelih, ponekod so ga zgradili v velikih višavah, tako da se izgublja v oblakih, nato pa se spet spušča v doline. Zaradi tega tudi ni povsod enako visok. V planinskih krajih je nižji in ožji, v dolinah pa višji in širši. Povprečno je visok do 12 metrov, širok pa spodaj 10 metrov in zgoraj 7 metrov. Na vsakih 200 metrov so na zidu štirioglati stražni stolpi. Prvotno je imel zid na vsej dolžini 25.000 takih stolpov, ves pa je obložen z granitnimi ploščami. Začenja se na obalah Rumenegega morja, kjer sega globoko v morsko gladino. Nobena naravna ovira ni ostala nepremagana. Koliko delovne sile je bilo treba za tako gradnjo? Koliko milijonov ljudi je moralo delati v najslabših delovnih razmerah, v fevdalnem suženjstvu in brez tehničnih pripomočkov? Kdo bi mogel to povedati?!

Gradivo, ki so ga porabili, bi zadostovalo za 120 Keopsovih piramid v Egiptu, grški zgodovinar Herodot pa pravi, da je gradilo Keopsovo piramido 100.000 ljudi 20 let.

Prejšnja stoletja je bilo vzdolž zidu v vojašnicah sto tisoč vojakov. Zdaj vojaki niso več potrebni, saj Mongoli ne ogrožajo

jo več Kitajske, zid je na mnogih mestih že podrt, skozi njegova vrata pa cvete promet v Mongolijo in Mandžurijo.

Drugi sad kitajske marljivosti in spretnosti je veliki prekop. Skopali so ga v XIII. stoletju, da bi po njem prevažali živila iz južne na severno Kitajsko. Začenja se pri pristanišču Tiencin, se nadaljuje po rekah Huang Ho in Jangekjang do pristanišča Hinčou. Dolg je 1600 km, to je toliko, kot je od Pariza mimo Berlina do meje Sovjetske zveze. Prekop je zdaj precej zanemarjen, vendar ga je kaj lahko usposobiti za plovbo in za namakanje.

Čez Semmering je stekla pred sto leti prva gorska železnica

Minuli mesec je preteklo sto let, odkar je bila zgrajena čez Semmering železniška proga z znamenitim semmerinškim predorom in je bil s tem vzpostavljen najvažnejši del železniške proge, ki veže Dunaj s Trstom. Ob stoletnici obstanka semmerinške železnice in predora je bila 18. in 19. junija na Dunaju proslava znamenitega inženirja Karla Ghega, ki je izdelal načrt in izvedel to prvo gorsko železnico. S posebnim vlakom so se udeleženci peljali na Semmering, kjer so zaključili proslavo ob občudovanju gigantskega dela, ki je bilo pred stoletjem dovršeno.

Inženir Ghega je bil rojen v Benetkah in umrl leta 1860 na Dunaju. Prej, da se je lotil za takratne razmere ogromnega projekta železniške proge čez Semmering, so značilni njegovi načrti za gorsko cesto skozi dolino Sugana in načrt za gorsko cesto v zgornji dolini reke Inn na Tirolskem. Leta 1848 je vodil gradnjo južne železnice do Ljubljane ter izdelal načrt za

Ob veličini teh gradenj blede predstava o veličastnosti sfing in piramid. Ti objekti pa niso edini dokaz odporne moči, življenske energije in kulturnega napredka kitajskega ljudstva. Med velika gradbena dela je treba šteti tudi prelepe kitajske pagode (svetišča), spomenike in grobove, ki so jih zgradili kitajskim učenjakom. Večnadstropnih pagod je mnogo, okrašene pa so z raznimi kipi, slikami in z globokim rezom. Kitajci so mojstri v gradnji velikih objektov, pa tudi okrasov, v katerih se kaže njihov smisel za lepoto in za izreden okus.

progo čez Semmering. S tem svojim načrtom je izdelal prvi načrt za gorsko železnico, ki je služila za vzorec vsem pozneje zgrajenim gorskim železnicam, kjer je nato praktično dokazal, da je mogoč železniški vzpon 25 metrov na kilometer.

Z njegovimi pogumnimi načrti se mnogi vplivni veljaki v vladi in železniški upravi niso mogli sprijazniti ter se je moral kot vsak novotar boriti z neštevilnimi nasprotniki. Končno je le prodril s svojim načrtom in njegovo delo je bilo kronano za takratne razmere z edinstvenim uspehom. Južna železnica je nastala iz potrebe po zvezi Dunaja z morjem, na drugi strani pa nujna za razvoj tržaške luke. Ghega je odstranil največjo zapreko za izpeljavo te proge s tem, da je premagal prelaz Semmering. Tržaška luka se je v avstrijski dobi povzpela na vrhunec svojega razvoja, s katerega pa je v današnjih dneh padla zelo nizko.

Najživobarvnejše cvetlice

Če bi prišli v puščavo po hudem naliču, ne bi verjeli svojim očem. Nikjer ni narava tako radodarna v obilju bary kot pri puščavnih cvetlicah. Nikjer ni cvetje tako pestro kot ob bodicah kaktej. In nikjer cvetje tako na gosto ne pokrije zemlje kot v puščavi. Takrat puščava res zaživi, toda že po nekaj urah uniči sonce s svojo strašno močjo vse do zadnjega cvetja.

Čeprav pokriva 19 % površine naše zemlje pustinja, je samo neznamen del pustinja naseljen. In vendar je puščava tako bogata. Večina afriških diamantov leži sredi puščave, vsa nafta Arabije, Irana, ogromne zaloge čilskih nitratov, boraksa, raznih soli, bakra in v zadnjem času tudi urana.

Da bi lahko to bogastvo izkoristil, se človek bori s puščavo. To je možno na en sam način: dovesti ji vodo. Kanali,

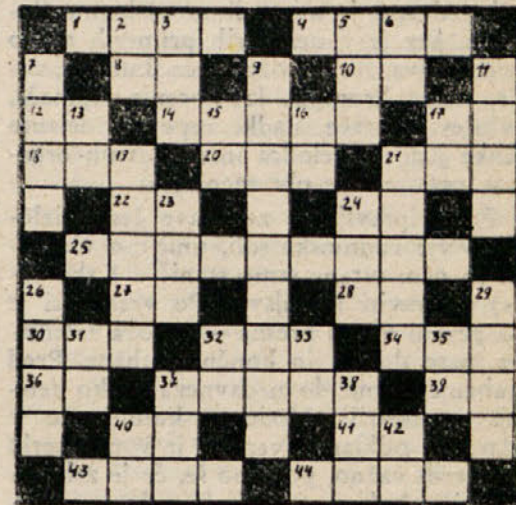
orjaške črpalke in nasadi trdoživih rastlin lahko preprečijo napredovanje peska in ustvarijo v puščavi življenje, kakršno je tam sicer samo po hudih nalivih. Pokazalo se je, da se taki poizkusi izplačajo. Čeprav puščavska zemlja ni bogata na humusu, je vendar presenetljivo dobra za nekatere vrste kulturnih rastlin. Z napredovanjem rastlinstva se bo počasi spremenilo tudi podnebje. In tako puščave za človeka ne bodo več mrtvi kraji, ampak prav tako donosne in žive ravnice, kot jih poznamo po zmernem pasu vsega sveta.

Nova vrsta turizma

Večji avtomobil nemške znamke »Volkswagen« je tako prikrojen, da se da notranjost preurediti za štiri postelje. Prostora je v njem tudi za turistično kuhinjo. Takšnim turistom tedaj ni potreb-

KRIŽANKA

Vodoravno - 1. naprava za prehod preko reke, 4. pralni pripomoček, 8. začetek sra-ke, 10. okrajšana vprašalnica, 12. števniki, 14. vrsta žita, 17. časovni veznik, 18. del brane, 20. član družine, 21. pridobivamo iz sadežev, 22. glej 12 vodoravno, 24. ploščinska mera, 25. lastnost prostora, 27. glej 24. vodoravno, 28. vpiši ač, 30. sila, 32. produkt gorenja, 34. žensko ime, 36. staroslovanska prijateljica, 37. ime fanta o katerem smo na naši strani že mnogokrat čitali, 39. arabski žrebec, 40. grška črka, 41. veznik, 43. viteško orožje (množ.), 44. celina sredi vode.

Navpično: 2. del kolesa, 3. poljsko orodje, 5. vrsta zemlje, 6. glej 10. vodoravno, 7. srd, 9. veseli čas za šolarje, 11. del telesa, 13. medmet, 15. glej 40. vodoravno, 16. povratno osebni zaimek, 17. glej 17. vodoravno, 19. človek, ki prosjači, 21. nesreči nasprotno, 23. ni pri pravi pameti, 24. naplačilo, 26. zločin, 29. srce družine, 31. glej 36. vodoravno, 32. pritrilnica, 33. me, 35. prislov kraja, 37. temni del ene časovne enote, 38. največji živeji sesalec, 40. kvartaški izraz, 42. glej 13. navpično.

Rešitev nagradne križanke

Vodoravno: 1. dvor, 4. napad, 11. sok, 13. rak, 14. pod, 15. ar, 17. gora, 18. ogel, 19. ob, 20. vas, 22. psi, 25. Ivo, 27. Edo, 28. ata, 30. Ida, 32. ilo, 34. mat, 36. por, 38. ar, 39. bala, 41. osat, 43. na, 44. dom, 45. les, 47. nov, 49. alga, 50. dinar, 51. Peca.

Navpično: 1. Drava, 2. os, 3. rog, 5. ara, 6. pa, 8. sol, 9. zd, 10. ribič, 12. koča, 14. perli, 16. ra, 19. os, 21. srdit, 22. potop, 24. jod, 26. val, 29. omara, 31. Adam, 32. Ivan, 33. brana, 35. ar, 37. on, 39. boa, 40. ali, 41. osa, 42. top, 44. dg, 46. en, 48. ve.

Izmed številnih reševalcev prejmejo trije izzrebani reševalci knjižna darila, ki smo jih odposlali na njihov naslov.

ANEKDATE

Grškega modrijana je vprašal prijatelj za svet, s kakšno žensko naj se oženi.

»Nobene ti ne bi mogel posebej priporočati. Če bo lepa, te bo varala, če bo grda, ti ne bo ugajala. Če bo revna, boš propadel, če bo bogata, ti bo ukazovala. Pametna te bo prezvala, neumna ti bo nadložna, če se oženiš z zlobno, boš imel pekel na zemlji.«

Stevan Sremac je v gostilni naročil juho. Ko je v njej našel las, je poklical natakarka.

»Kaj pomeni ta las v juhi?«
»Oh, to vendar ni nič posebnega. Zgodilo se pač!« se je rahlo opravičeval natakarka.

Ko pa je Sremac našel še drugi in tretji las, je zavpil na natakarka: »Brž mi prinesite glavnik, da bom počesal to vašo juho.«

približal Mundovi visoki hruški, kamor je kmalu potem prišla Nanika. Tudi so mu bile znane težke misli, ki so begale Svenška in njegovo ženo; videl je, kako so se trudili na nekdanji svoji zemlji, kako je zdaj temu, zdaj onemu omahnila roka. Včasih je poklical Svenška v klet, mu natočil ročko vina in rekel vzpodbudno besedo. Razumel je tudi Jusovko, ki bi se rada dvignila, pa še ni imela dovolj moči.

Tudi tisto nedeljo, ko je prišel na Vinski vrh premožen kmet s Polja, je sedel pred svojo kočjo. Neznane se je ustavil spodaj na poti, kakor da ne ve, kam naj krene. Ko je zagledal Turkuša, se je nameril naravnost proti njemu.

»Bog daj, oče!« je pozdravil nekaj korakov pred klopico. »Vročje je tu pri vas, vročje!« In spet si je obrisal potni obraz.

Turkuš je odzdravil in počakal, da bo kmet povedal, koga išče in česa želi. Kmet je govoril na dolgo in široko; vprašal je najprej o letini, po čem je vino in po čem so vinogradi, zanimal se je tudi za cene drv. Šele ko je opazil Turkušovo nestrpnost, je vprašal: »Oče, gotovo imate dosti vnukov in vam je kočja pretesna; paša se bo kmalu začela, pa nimam pastirja. Dekle mi hodi v mestne šole, najmlajši se uči za kovača, druga dva moram imeti za delo na polju, najstarejši pa služi vojake. Spodaj so mi povedali, da je tu na Vinskem vrhu dosti otrok in

da bom dobil pastirja. Oblekel bi ga, vam pa dal jeseni sto dinarjev.«

»Nisi se obrnil na pravega,« je Turkuš prekinil gostobesednega Poljanca.

»Pa mi povejte, kam naj se obrnem! Saj tu v Halozah otroci stradajo, kakor sem slišal, nam pa kruha ne manjka.« Kmetu se je obraz raztegnil v zadovoljen smehljaj, odpel je suknjo, da se je videl napeti telovnik s srebrno verižico.

Turkuš je najprej pomislil na Svenškove, a takoj je zavrnil to misel, saj je vedel, da Svenška ne bi dala otroka, pa naj bi se jim godilo še slabše; Cafutova otroka sta bila premajhna; ostali so samo Trčkovi in Jusovkini. Odločil se je za Jusovko. Njeni otroci so bili raztrgani in večkrat lačni ko siti, kazalo je, da jim bo še slabše. Lipe bo jeseni stopil iz šole in ne bo imel pravega dela pri hiši, za vinograd pa je še preslab.

Odpravil se je s kmetom k sosedu.

Otroci so se igrali pred kočjo. Kmetove oči so takoj obstale na Lipetu. Premotril ga je od nog do glave in zadovoljen prikimal Turkušu. Vedel je, da se bo slabotni deček ob dobri hrani že čez nekaj mesecev popravil, služil bo zvesto, kakor znajo samo haloški ljudje.

Jusovko sta našla na postelji.

»Malo sem legla, včeraj smo pri Mundovih težko delali,« se je zmedena opravičevala. Popravila si je sluštrane lase, si uravnala krilo in zapela bluzo, ki se ji je

na niti hotelska soba in tudi ne hrana v gostilni. Seveda se da tako preustrojeni avtomobil krasno uporabiti za taborenje. Čimbolj pa se bo razvijala ta vrsta avtomobilov, tem manj bo donajal turizem.

bila med spanjem odpela, ter z zariplimi očmi čakala, da bosta povedala, čemu sta prišla.

Turkuš je razložil, kaj bi rad Poljanec. »Pripeljal sem ti ga, ti pa napravi, kakor veš in znaš,« je rekel, pomolčal in dostavil: »Mislim, da se otroku spodaj ne bo slabo godilo. Iz šole ga tudi lahko zameš, saj ima že štirinajst let.«

»Stradal ne bo,« je hitel kmet, »pri nas imamo zjutraj žgance in kislo zelje, za južino bo dobil kos kruha, opoldne se bo najedel repe, fižola in krompirja, skoraj vsak drugi dan pa imamo meso, popoldne spet kruh in zvečer kašo, fižol ali kaj drugega. Čez dva meseca ga ne boste spoznali. Delo ne bo težko. Osem krav imam in dva konja. Njegova skrb bo, da jih vsak dan očedi in napase.«

Jusovka ni bila na kaj takega pripravljena. Da bi dala svojega otroka služiti? Te trenutke se je zavedala, da doslej še sploh ni pomislila na bodočnost svojih otrok.

»Ne vem, če ga bom dala, nisem še mislila na to,« je odvrnila.

Zdaj se je razhudil Turkuš, ki se mu sicer kmet ni prikupil, a je spoznal, da bi za Lipeta življenje v dolini bilo vsekakor odrešenje. »Jusovka, bodi pametna! Poglej otroke! Povej, kolikokrat se najedo do sitega?«

Kmet je še enkrat povedal, kaj bi dal otroku in kaj njej; da bi njegove besede

Anton Ingolič:

Žeja

Odkar je opravil v vinogradu, ni imel pravega dela. Ložino je obdelovala Katarja, njegova edina skrb je bila tisti čas prav za prav le krava, ki jo je dobro krmil in trikrat na dan gonil napajat doli v gozd k izvirku. Ves ostali čas je preedel na stopnicah v kleti ali na klopici pred kočjo. Tu je bilo njegovo ljubo mesto.

Ves vrh je imel pod seboj. Tik spodaj svoje, malo niže Koreskino, spodaj na levo Mundovo, še dalje Dobnikovo posestvo, le Jusovkino je ležalo za njegovim hrbtom. Hiše so stale tako, da jim je videl vsaj zadnjo stran, če že ne v lice. Nič ni moglo uiti njegovim bistrim očem.

Videl je, da Veselička ni več tako popogosto tožila za možem, ker ga niso pustili iz bolnice, in da je Jur dobival v hiši z vsakim dnem več besede, da med Trčkovimi in Cafutovimi od smrti starega Trčka ni več miru, često se iz vinograda ali sadovnjaka razleže krik in vik. Trčkovi otroci in Cafutova dva se ne igrajo več skupaj; na večer je opazil Lojza, kako se je tiho odtrgal od doma in se

O zelenjavi in sočivju

Z uživanjem zelenjave dobiva naš organizem potrebne minerale in vitamine. Vitamin A je v večji množini v listnati zelenjavi, ki je izrazito zelene barve. V listnati bledozeleni zelenjavi pa ga je zelo malo. Vitamin B najdemo v vsaki zelenjavi, vendar ne mnogo. V surovi zelenjavi, posebno v paradižnikih, je vitamin C. Zaradi vseh sestavin, ki jih ima zelenjava, jo radi uživamo, saj osveži prebavne organe in prečisti kri. Čeprav je zelenjava zelo zdrava, je ne nudimo vsakemu človeku, ker je v nekaterih primerih težko prebavljiva, na pr. fižol, leča, kumare, zelje, dušen krompir. Iz korenja, špinata, belušev, cvetače, sladke repe pa delamo lahke jedi, ki želodca in prebavnih organov prav nič ne obremenjujejo.

Pri pripravljanju zelenjave često izločimo vse rudninske soli, uničimo vitamine in nam ostane samo staniče. Kako torej pripraviti zelenjavo? Po vrednosti je na prvem mestu presna — surova zelenjava, nato dušena in končno kuhana. Pred kuhanjem smo do nedavnega vsako zelenjavo poparili. Moderna kuhinja to v glavnem odklanja, vendar je v nekaterih primerih važno, posebno še, če je zelenjava, ki jo kuhamo, zrasla na zelo pognojnih zemlji. S tem, da zelenjavo za hip poparimo, ji ohranimo lepo zeleno barvo in odvzamemo grenkobo (ohrovt, špinata, por, repa). Vodo, s katero smo zelenjavo poparile, pa koristno uporabimo za zalivanje drugih jedi. V vsakem primeru moramo zelenjavo dobro oprati v mrzli vodi, še bolje bo, če jo kak čas pustimo v njej, da zlezejo ven vsi črvi (zeljate glave, cvetača).

Ker vsebuje vsaka zelenjava zelo različno množino vode, soli, mora gospodinja misliti tudi na to, da je preveč ne zalije ali ne presoli. Najmanj vode dodamo bu-

čam, ki jih najprej nasolimo. Na 1 kg buč damo 5 dkg soli, nato šele damo na prežganje in zalijemo s pol dela vode.

Kilogram špinata kuhamo v dva litra vode in dodamo dva dkg soli. Korenje pa kuhamo v pol litra vode in dodamo 1 dkg soli. Največ vode moramo dodati grahu. Četrta kg graha zahteva dva litra vode. Ker je grah treba dolgo kuhati, se pri tem voda pokuha. Kuhamo predvsem staro zelenjavo, ki jo napravimo s prežganjem, temnim ali svetlim, kakor zahteva navodilo. Če pristavimo zelenjavo v slano vodo, tedaj se rudninske snovi, ki jih zelenjava vsebuje, ne izločijo v tolikšni meri kot v trdi vodi.

Mlado zelenjavo največje dušimo. Cvetačo, kolerabice, paradižnike pa tudi cvremo, vendar jih najprej pomočimo v tekoče testo. To testo mora biti narejeno najmanj pol ure pred uporabo.

Zelenjavo uživamo v veliki meri tudi presno. Tu niso všteti samo paradižniki in paprika. Iz mlade presne zelenjave delamo tudi okusno solato. Kolerabice, cvetačo, korenje, špinata, vse to zmeljemo na mesnem stroju ter le malo posolimo. Nato pa zmešamo z oljem in limonovim sokom ter pustimo vsaj eno uro, da se doobra prepoji. Namesto olja in limoninega soka lahko vzamemo tudi kislo smetano. Limona mlado zelenjavo dovolj omečča, ne da bi uničila vitamine.

Iz zelenjave delamo razne priloge k mesu, pudinge, omlete, zrezke in cmoke.

Naše gospodinjice vse premalo cenijo korenje. Uporablja jo ga le kot dodatek raznim jedem, toda korenje je zdravo, posebno za otroke, ker je v njem veliko vitaminov. Priporočajo ga zlasti rahitičnim otrokom, ki imajo slabe zobe in pa glistavim. Za malčka, ki še nima zob, ga nstrgamo, zmešamo s sadjem, morda samo

srednji del, ki je slašji in ki ima manj značilnega okusa. Morda naribano korenje potresemo s sladkorjem in oblijemo z jabolčnim ali limoninim sokom. Otroci pa, ki imajo zobe, ga naj hrustajo kar surovega. Korenje je tudi za odrasle dobro, zlasti za bolnike, ki imajo na želodcu rano. Tem ga pripravljamo v smetanovi omaki.

Ko sestavljamo jedilnike, na črno redkev malokdaj pomislimo, vedno se zdi, da je premalo dobra. Pa ni tako. Kakor vsa koreninasta zelenjava, ima tudi redkev veliko rudninskih snovi, ki so našemu telesu zelo potrebne. Redkev ima tudi dišečo hlapljivo snov, zaradi katere jo mnogi odklanjajo. Vodi pa, da ta na zrak hitro shlapi, zlasti še, če nstrgani redkvi primešamo olja. Neolupljeno redkev namočimo za nekaj ur v hladno vodo, nato jo olupimo, nstržemo, nekoliko posolimo, potresemo s sesekljano kumino, pokapamo z oljem ter pustimo stati nekaj minut. Tako pripravljena črna redkev je zelo dobra, če jo namažemo na kruh ali pa jemo kot dodatek s krompirjem v oblicah. Črno redkev največkrat nstrgamo na fižol. Redkev pa je zelo dobra, tudi tedaj, če jo na mesto z oljem pripravimo s kislo smetano.

Za naše male v poletnih dneh

Na levi strani svetla obleka za fantka. Srajca ima kratke rokave, mali okrasni žep in odprt ovratnik. Srajčka za fanta v sredini je križasta in ima ob straneh dve

in zadaj v sredini eno gubo, tudi kratke rokave in odprt ovratnik; spodaj je prišita na pas in nekoliko nabrana. Dekliška oblekica je ukrojena iz poljubnega blaga. Zgornji del se prilaga telesu in se zapre spredaj s tremi gumbi, ovratnik je okrogel iz belega blaga, rokavčki so zelo zračni. Spodnji del ima spredaj in zadaj nalozene gube.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

O STEKLINI

Steklina je živalska bolezen. Z vgrizom steklega psa ali druge stekle živali lahko preide na človeka.

Steklina je, kot pravimo, doma med zvermi, posebno med volkovi. Od volkov prehaja na pse, mačke in druge domače živali.

Inkubacija, to je doba od okužbe do izbruha bolezni, je pri živalski steklini precej dolga. Vedeti moramo, da je na primer pes proti koncu inkubacije, ko se mu bolezen še ne pozna, že kužen! V njegovi slini je že vse polno virusa stekline.

Proti koncu inkubacije se pes v svojem značaju izpremeni, postane popadljiv, napada tudi domače ljudi, hodi od hiše in tava okoli. Začne požirati razne neuporabne predmete, iz gobca se mu cedi slina, dlaka je naježena. Čež dan ali dva se potem zavleče v kak skrit kot in tam pogine.

Da se človek okuži, zadošča, če ga ste-

miren in razburljiv. Vedno več mora pljuvati. Zato je tudi čedalje bolj žejen. Če pa poskusi piti, ga takoj prime strašen krč v žrelu. Ta krč je tako hud, da ga hoče kar zadušiti. Navsezadnje dobi bolnik krče že ob sami misli na vodo. Ker pa je venomer žejen, mora tudi stalno misliti na pijačo. Po 2—3dnevni boleznimi umre bolnik v strašnih mukah. Kadar bolezen že izbruhne, za bolnika ni več pomoči.

Cepjenje proti steklini je zanesljivo uspešno, če se izvede v začetku inkubacije, to je takoj po stiku z bolnim ali sumljivim psom. Sumljiv je vsak tuji pes, če vzgrizne koga, ki ga v normalnem stanju verjetno ne bi vgriznil. Za okuženje zadošča, če se na navidezno neranjeni koži samo poznajo vtisi pasjih zob!

Sumljivega psa takoj zapremo nekam na varno in pokličemo živinozdravnika. Če smo bili primorani psa ubiti, shranimo njegovo truplo in prav tako pokličemo živinozdravnika, ki bo odredil vse potrebno.

Pri najmanjšem sumu mora vgriznjeni

Naprodaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waagplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

človek takoj k zdravniku, ki ga bo cepil sam ali pa ga bo napotil na pristojno mesto. Vsako odlašanje je lahko usodno!

Kuharski recepti

Lisičke z možgani

Potrebujes četrta do pol kg lisičk, limonov sok, telečje možgane, dve jajci in začimbe.

Lisičke osnaži, zreži in polij z žlico limonovega soka. Eno celo čebulo drobno zreži in jo na masti prepraži. Prideni pripravljene lisičke, s soljo strtega česna, potrosi malo s kumino in praži lisičke, da se osuše. Posoli, popopraj, pridene osnažene telečje možgane, potrosi z zrezanim zelenim peteršiljem in vse skupaj še dobro prepraži. Potem žvrkljaj dve jajčki, polij po možganih in lisičkah, počakaj, da zakrknejo, nato zloži na krožnik in obloži s paradižniki.

Puding z rabarbaro

50 dkg rabarbare, ¼ l vode, limonina lupinica, 2 beljaka, sladkorja po okusu, 3 dkg praška za puding.

Rabarbaro operemo, stebala olupimo in zrežemo na 1 cm do 2 cm dolge koščke. Ko voda zavre, zakuhamo vanjo rabarba-

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCEV
pri obolenjih: žolča, jeter, želodca, dihalnih organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in kamnov v ledvicah, žolčniku in mehuru, odlična pri gorečici

ro in dodamo za okus malo limonine lupinice (cele). Kuhano rabarbaro pretlačimo in ponovno postavimo na ogenj. Ko zavre, ji primešamo v majhni količini mrzle vode in gladko razmešamo pudingovo moko. Ko se zmes zgosti, ji dodamo še trd sneg in vse še nekoliko stepamo, da beljaki zakrknejo in sneg ne upade. S snegom vred dodamo tudi sladkorja po okusu. Kremno oziroma puding serviramo lahko samo malo ali popolnoma ohlajeno.

Zeleznokapelski Carinthia Lithion vrelci

kla žival tudi samo obližne po roki. Koža na rokah ima vedno kake neznatne ranice ali razpoke, skozi katere lahko vstopi kužnina.

Inkubacija traja dolgo, tri tedne do tri mesece, navadno en mesec. Rani se prav nič ne pozna, da je okužena. Bolezen se začne pri človeku s tem, da postane ne-

gre,« je rekla, »samo lepo morate ravnati z njim, in glejte, da ne bo lačen!« Stopila je k oknu. Dolgo je motrila sina. V njenih očeh se je vžgala luč, kakršna že dolgo ni svetila v njih. Že se je okrenila, da bi preklicala svoje besede, toda samo z roko si je šla preko čela in molče stopila iz sobe. Kmet in Turkuš sta ji sledila. Nekaj trenutkov je s praga gledala otroke, potem pa zaklicala z zadržanim glasom: »Lipe, temule možu boš pokazal pot v Ilovec. Pojdi z njim!« Pomignila je kmetu in se vrnila v kočjo.

Turkuš in kmet sta ostala sama na podstenu, tudi deček ni vedel, kaj si naj misli o materinih besedah, ki so bile izgovorjene z nenavadnim glasom.

»Pridi, Lipe,« je Turkuš spregovoril mehko in potegnil dečka za kočjo, da ju ne bi nihče slišal in videl.

Čez dolgo se je vrnil z njim. Deček je imel rdeče oči, a pohlevno je stopal ob starcu. Ko mu je kmet pomignil, se je pogljal proti vežnim vratom. Gelica, Mihec in Petreček, ki so se prerivali na pragu, so ga zadržali, da ni mogel takoj v kočjo. Ko so se umaknili, mu je ostra misel zadržala korak: ali ne bodo Gelica, Mihec in Petreček manj lačni, če njega ne bo doma? Naglo se je okrenil h kmetu.

»Z vami pojdem!«
»Vzemi si, kar imaš svojega, in pojdiva!« je še rekel Poljanec.

Lipe je pogledal po bosih nogah, ogu-

ljenem sukniču, raztrganih hlačah in zamazani srajci. »Čevlje še imam, a so preveč raztrgani.«

»Pa pojdiva. Hvala, oče! Če vas kdaj zanese pot v Doleno, se oglasite! Vprašajte za Korene, vsakdo vam bo pokazal mojo hišo!« je dejal kmet in stisnil Turkušu roko.

Lipe se je zbežan ozrl po sestri in bratih, ki niso razumeli, da odhaja za dolgo, morda za vedno; stopil je na prag in zaklical proti sobnim vratom, ki so bila odprta na stežaj: »Zbogom mati!«

»Zbogom Lipe!« se je oglasilo iz sobe. Malo pozneje je možko odšel s kmetom. Solze so mu sicer tekale po blelih licih, toda ni zaječal, niti obrnil se ni.

Zajokal pa je Mihec.

»Čakaj, Lipe,« je vokal, »nisi mi še napravil piščalke!«

Turkuš se je brez besede vrnil na svoj vrh, toda ni sedel na klop, marveč je odšel k svojim polovnjakom.

Bukovi gozdovi so zeleneli, v vetrovnih popoldnevih ni prihajalo k Turkušu ostro šumenje golih vej, marveč blag, skrivnosten šum. Neki dan je prinesel veter s seboj prvo kukavičje petje. Starec je tenko prisluhnil in napeto štel.

Osemkrat je zakukala. Torej mu je namenjenih še osem let?

Ni še razmislil o nenadni napovedi, ko se je spodaj s Koreskinoga sadovnjaka razlegel glas Trčkove Mice. Klicala je

bolj zalegle, je potegnil iz notranjega žepa zelenko žganja in jo postavil na mizo. »Segrel sem se, pa bi malo potegnili. Dajte nam kozarec! Tudi za pod zob imam nekaj.« Iz levega žepa zimске sukne je privlekel kos visokega rženega kruha, iz desnega pa okroglo klobaso. Razrezal jo je in ponudil Jusovki in Turkušu, vmes pa neprestano pripovedoval, kako je pri njih.

Vendar se Jusovka ni mogla odločiti. Kako naj da svojega otroka tako daleč? Ali mu ne bo težko po domu? Morda ga bodo topli? Ne, ne! Ne bo ga dala. Če so doslej živeli, bodo tudi odslej. Mogoče se jim pa le obrne na bolje.

Toda kmet ni odnehal in tudi Turkuš ni molčal. Govorila je tudi južina.

Otroci so se medtem igrali zunaj na soncu. Niso bili glasni, to ni bila njihova navada. Gelica pa je motila svojega najmlajšega brata z vrbovimi mačicami.

Da bi se Jusovka končno le omečila, je Poljanec izvlekel iz žepa debelo listnico, vzela je nje stotak in ga položil na mizo. »Naj bo, dal vam bom dve sto dinarjev na leto, samo da se mi ne bo treba pehati po teh hribih; stotak vam dam kar zdaj, drugega dobite ob koncu paše. To hko nihče ne daje. Zdaj pa, kakor hočete! Vstal je samozavestno, ker mu je bilo že odvratno, da se mora z revno Haložanko tako dolgo pogajati za raztrganega otroka.

Jusovka se je slednjič odločila: »Naj

nekoga. Čez čas se je njen glas prelil v pretresljiv jok. Turkuš ga je takoj doumel.

»Nesrečni otrok! Materi si morala dati poslednji dinar, zdaj pa imaš prazen žep. Potolaži se, Micka, čeprav bi imela pet desetakov, ti ne bi nič pomagalo. Na našem vrhu imata že od nekdaj denar samo Munda in Koreska, drugi ga nismo imeli in ga tudi ne bomo.«

Tri dni pozneje je privihrala Jusovka k njemu. Bila je veselo vznemirjena, da ni mogla takoj z besedo na dan.

»No, kaj?«

Pomolela mu je pismo. »Poglejte, prišlo je. Do vseh svetih bodo čakali,« je govorila v eni sapi. »Tedaj moram primesti tisočak. Vsako naslednje leto spet tisočak. Gospodje so se me le usmili. Gospa Mundova je govorila zame. Turkuš, zdaj se bom lotila dela, boste videli!« Vsa je žarela. »Šla bom po Lipeta, ne bo več služil. Ne,« se je takoj popravila, »naj bo do jeseni v službi. Ko se bo za vse svete vrnil, se bo čudil, kako bo pri nas. Kočjo bom dala popraviti. Če bo količkaj letina, bom dobila za mošt in sadje tisočak. Izpolnila bom, kar sem obljubila očetu. Boste videli, Turkuš. Vi me ne poznate, nihče me še ne pozna.«

In že je odhitela.

Starec je smehljaje se gledal za njo. V njegovih očeh pa je bilo več nejevere kakor vere. (Dalje)

Prašiči morajo redno ven na prosto!

Da mladi prašiči lepo rastejo in se razvijajo, da ostanejo zdravi in sposobni posebno za plemensko rejo, jim je nuditi poleg drugega čim več prilike za gibanje na prostem, v svežem zraku in na soncu. Le prašiči, ki so vedno dovolj tudi zunaj na prostem, se dobro počutijo, se ohranijo zdravi in donosni.

Prašiči, ki jih le malo ali nič ne puščajo iz svinjaka na prosto, izgubijo svojo odpornost, postanejo občutljivi in zelo sprejemljivi za vsakovrstne bolezni, pa naj je svinjak še tako dobro in udobno urejen. Zaradi nezadostnega gibanja in skoraj neprestanega življenja le v svinjaku trpi in nazaduje posebno sposobnost za plemenitev; porodi so težji in pujski šibki ter slabega zdravlja. Pri nas na splošno še ne moremo govoriti o primerno urejenih svinjaki, zato pa je še toliko bolj potrebno, da spuščamo prašiče vsak dan čim več na prosto — na v to nalašč pripravljena in pripravljena tekališča.

Tekališča morajo biti vedno tako velika, da se živali v njem lahko nemoteno gibljejo. Večkrat vendar naletimo na tekališča, ki so premajhna in kjer morajo stati živali v globokem blatu in gnojnici. Taka tekališča so slaba in ne izpolnjujejo svojega namena.

Najbolj primerno za prašičje tekališče je peščeno zemljišče, odkoder deževnica lahko hitro odteka ali se zgubi in ne more nastati blato, ker se tako zemljišče tudi hitreje osuši. Tako pripravnega in primernega zemljišča pa ne najdemo povsod, zaradi česar je treba mnogokrat napraviti tekališče tudi na težji zemlji. Na taki zemlji se ob deževju ter spomladi in jeseni bolj drži vlaga in kaj kmalu nastane blato. To je mogoče preprečiti le, če posujemo tako težko zemljo s peskom in če odstranimo od časa do časa blato iz tekališča ter ga znova zasujemo s peskom.

Ker potrebujejo prašiči obilo apna za stvarjanje kosti itd., storimo zelo prav, če spravimo tu pa tam na ta tekališča neko-

liko čiste zidne sipine, da prašiči lahko po njej rijejo in si iščejo rudninskih snovi.

V pravem smotrnem tekališču napravimo tudi drgalnik (čohalnik). V ta namen zabijemo dva dovolj močna dolga stebriča navpično in približno meter narazen v zemljo. V zemljo prideta oba stebriča enako globoko, nad zemljo pa je daljši stebrič višje od krajšega, tako da dobi prečni tramič, ki ga pribijemo na stebriča, poševno lego. Dobro je če stebriča in prečni tramič na notranji (drgalni) strani zarezemo ali nazobčamo, da se prašiči lahko ob zarezanem drgalniku bolj uspešno drgajo ali čohajo. Skrbeti pa je tudi treba da bodo imeli na tekališču smotrni prostor, ki jih bo varoval pred premočnim soncem ali prehudo ploho.

Ali smemo svinje pripuščati, ko še dojijo?

V mnogih kmetijskih obratih pustijo pujske (kočije) prekratko časa sesati. V resnici donosne, hitrorastne in krmila dobro izkoriščajoče prašiče pa lahko vzredimo le, če pujski ne ostanejo pri svinji samo 4 ali 6 tednov, marveč najmanj 8, bodoče plemenske živali celo do 10 tednov. Čestokrat je slišati med ljudmi ugovor, češ, spričo tako dolge sesne dobe, je mogoče svinje le pozno spet obrežiti in v tem primeru tudi ni mogoče vzrediti od ene plemence v letu dveh gnezd. Vendar je upoštevati, da nikakor ni potrebno čakati z zaskočenjem svinj do odstavitve pujskov. Pripustimo jih lahko že znatno prej. Marsikatera naša gospodinja, s katero sem se o tem pogovarjal, je sicer upravičeno ugovarjala, da bi bilo to mogoče, ugovarjala pa ni, ker ne bi bilo mogoče iz tehnično-fizioloških razlogov, ampak zaradi tega, ker so vsled našega običajno nezadostnega krmljenja naše dojne svinje tako zelo shušale oz. oslabele, da bi skorajšnje ponovne obrejitve ne prenesle. V primeru res odgovarjajočega krmljenja dojnih svinj pa je zaskočenje prav lahko mogoče še v času dojenja.

Bukanje se pojavlja prav očitno navadno 5 do 10 dni po odstavljenju. V večini primerov pa se dajo svinje zaskočiti že v 7. ali 8. tednu dojenja. Pač pa je v tem času bukanje mirnejše, tako da za-

hteva več pozornosti. Sicer poznamo majhen pripomoček, ki vodi tu s precejšnjo zanesljivostjo do cilja. Nekaterim našim gospodinjam bo ta pripomoček gotovo znan.

Čim bi želeli, da se pri svinji pojavi bukanje, odvezamo plemenci dva pujska, katera (vsled predčasne odstavitve in vsled tozadevno slabših pogojev za poznejši razvoj) namenimo za poznejše pitanje. Mleko v seskih, na katerih sta vlekla, se skoraj posuši in to povzroči ravno take pojave bukanja kakor v primeru, da smo odstavili celo gnezdo.

Kakršnih koli zlih posledic za še sesajoče pujske se navadno ni bati. Če bi se v tem času le pojavila driska, le ta kmalu preide.

V izjemnih primerih se bukajo svinje že v 3. ali 4. tednu po pravitvi. V tem času se vendar še ne priporoča pripuščati doječih svinj, ker bi pomenila obrejitve v tem času za nje prevelik telesni napor. Posledica tega bi lahko bila majhna gnezda oziroma legla.

Zaskočenje naj se izvrši v času najzihvalejšega bukanja, to je eden ali poldrugi dan potem, ko se je to pojavilo.

En sam samcat skok oziroma eno zaskočenje popolnoma zadostuje, da dobimo obilna gnezda s številnimi pujski.

Vernik

Boj proti listnim ušem

V letošnjem letu napadajo listne uši vse naše poljske rastline. Listna uš pri jabolkah in hruškah nam je že dobro znana. Letošnje leto pa moramo ugotoviti, da nam hoče uničiti tudi še peso, bob, fižol, mak itd. Tu nam škoduje predvsem črna fižolova listna uš.

Uši sesajo rastlinski sok, listi se vsled tega pričnejo kodrati, ker sesanje ovira

asimilacijo ali dihanje rastline. Ker so te uši zavarovane na spodnji strani lista, kjer jih škropivo ne doseže, bomo s škropljenjem delo le napol opravili. Kot škropivo uporabimo nikotinske preparate, n. pr.

Nicotex	20	v	0,4 — 0,5%	koncentraciji
Nikopren		v	0,125 — 0,15 %	—, —
Epro		v	1 — 2 %	—, —
Poksin		v	1,5 — 2 %	—, —

in druge.

Lahko se vzame tudi DDT-prašek, ki pa bo samo delno učinkoval. Pač pa bo uničil mravlje, ki redijo oziroma prenašajo uši. V slučaju pa, da so zunanji listi močno napadeni, bi jih pri pesi najbolje kar odbrali. Odbrane liste bi spravili z njive ter sežgali. Na ta način bi vsaj delno uničili listne uši.

Pri sadju pa je najbolje, da napravimo predpisano raztopino, v katero bomo pomakali vršičke. Uši se namreč najmočneje naselijo na listih mladih poganjkov. Tudi tu se listi zvijajo in kodrajo, tako, da jih škropivo ne more doseči. V mladem sadju pa bomo lahko pomakali vršičke v škropivo in tako odstranili enega najhujših škodljivcev v našem sadjarstvu. V slučaju pa, da so drevesca le delno napadena jih lahko tudi prašimo z DDT. DDT ne učinkuje popolnoma, kljub temu pa bo uspeh zadovoljiv.

Poslušajte

slovenske kmetijske oddaje radia Celovec, ki so vsak četrtek ob 18.30 uri pod naslovom „za našo vas“

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Razne oblike poroštva

I.
Ze začetkom tega leta ste brali v „Slovenskem vestniku“ na tem mestu o neki vrsti poroštva, to je bilo o zastavah in zastavnih pravicah. Če mi kdo ne zaupa, da izpolnim kako obveznost, mu dam mogoče kako stvar v zastavo, tako, da ima pravico to stvar obdržati na račun moje dolžnosti, ali da jo proda in izkupiček porabi na račun ali v popolno plačilo, ali če je zastavljena stvar več vredna, da izroči dolžniku še kaj nazaj. Pri tej priliki smo obravnavali tudi vknjižbo zastavne pravice v varstvo gotove dolžnosti pri zemljišču dolžnika. To pomeni, če se vknjižba izvrši še na dobrem mestu, 100%—no varnost in dobro poroštvo, če so se pa drugi upniki vknjižili (ali intabulirali) že prej, pa sem ter tja tudi vknjižen upnik propade.

So pa predpisi, ko že zakon odreja neko poroštvo ali zavarovanje. V tem oziru moramo omeniti vrsto poroštva ali zavarovanja, ki spada deloma še med prejšnje članke o najemnih in zakupnih pogodbah. Najemodajalec pridobi namreč s tem, da izroči kako nepremičnino drugemu v najem ali v zakup, že postavno zastavno pravico na vso opravo in na vse prečiščene, ki so v stanovanju ali na posestvu in so last ne samo najemnika, ampak tudi njegovih rodbinskih članov. Ta predpis zajame torej pod zastavno pravico ne samo vse, kar spada k opravi, ampak tudi druge stvari v stanovanju, kakor na primer vse stvari, ki ne spadajo posebej k opravi in tudi ni razlike ali so last otrok ali žene ali zeta, samo da živijo ti ljudje v stanovanjski skupnosti.

Isto velja proti zakupniku in njegovim skupaj na v zakup vzetem posestvu živčim. V korist zakupodajalca zastavljena je vsa živina, vse orodje, vsa oprava, ves inventar in ves sad, ne glede na to, čigava je ena ali druga stvar tam skupno živčim rodbinskih članov. Vendar pa samo tako dolgo, dokler je in ostane na kraju v najem vzete stvari. Če se ena ali druga stvar odstrani, ni več zastavljena. Zato mora, če hoče biti varen, najemodajalec posebno pri višjih najemninah ali če se je dolg že nabral, paziti, da čez noč ne izginejo vredne stvari. Če kaj takega opazi in se boji zaradi kake zgube, naj takoj toži in zahteva obnem zastavni popis vseh stvari v najetih prostorih in na celem posestvu. To se imenuje „pfandweise Beschreibung“ in je sem ter tja več vredni sodni postopek, kakor celo prejšnja eksekucija.

Zastavni popis je neke vrste začasna odredba, ki zabranjuje pod kazenskimi posledicami, da se že od vsega začetka, to je od sklenjene najemne pogodbe, na prevzetih prostorih nahajajoče stvari ne smejo več odstraniti, kakor pri pravi eksekuciji ali izvršbi. Tudi, če bi bila prava izvršba kakemu dolžniku na korist že prej izvedena, ustanovi zastavno pravico šele s tistim dnevom. Če pa je bila najemna ali zakupna pogodba sklenjena že prej, pa je tudi ta zastavna pravica nastala že prej. Ta pravica je tako važna, da ima najemodajalec možnost, da sam zadrži kako stvar, ki so jo hoteli odstraniti, samo da mora nato najdalj v treh dneh pri sodnji zaprositi za zastavni popis in se popiše tudi pridržano stvar.

Sedaj pa preidemo na čiste oblike poroštva. Postava določa: „Kdor se zaveže, da plača upnika v slučaju, da bi mu pravi dolžnik svoje dolžnosti ne izpolnil, postane porok in dogovor med njim in upnikom se imenuje poroštvena pogodba. V tem slučaju je prvi dolžnik še vedno glavni dolžnik, porok pa pride v poštev šele kot poznejši dolžnik. Popolno veljavo pa dobi taka poroštvena pogodba samo, če se porok za poroštvo pismeno zaveže. Ni pa važna, če dolžnik za to ve, ali ne, če mu je prav ali ne. Vsak, ki more in sme skleniti pogodbo, lahko veljavno nastopa tudi kot porok. Kdor pa je poroku nadaljnji porok za slučaj, da bi porok imel vsled poroštva kako izgubo, je odškodninski porok in je treba potem dokazati, da pri prvem dolžniku sploh ni mogoče še kaj dobiti, posebno, če že sodno pri-seže, da nima ničesar več.

Prihodnjic pa druge važne določbe o poroštvu.

Pismo kmečki mladini

Rastlina ki nam znatno pripomore do boljših poljskih pridelkov

Zadnje naše pismo smo končali s povabilom le udeležbi pri poskusni setvi ogrščice (Raps) in zagotovili vsakemu interesentu brezplačno seme. Nekaj kmečkih fantov je svojo udeležbo že prijavilo. Danes o ozimni ogrščici in o poskusni setvi nekaj več.

Ogrščica v naših primerih ni toliko važna kot oljnica (iz njenega zrnja delajo olje) kakor pa kot krmna rastlina in rastlina, s katero po žetvi ječmena, pšenice in ovsu še v drugi polovici avgusta lahko pokrijemo in zanesljivo površino njive in jo branimo pred izsuševanjem, zbijanjem in izpiranjem po dežju ter zapleveljenjem. Odločilne njene lastnosti pred drugimi strniščinami rastlinami pa so tudi v tem, da s svojimi globokimi koreninami močno prepreda in prezračuje zemljo ter jo znatno obogati na humusu in dušiku, da ostane zemlja pod njo rahla in da je njeno seme zelo poceni.

Ogrščica je prav zaradi tega odlična prednica pred vsemi jarimi žiti in okopavinami. Pred žiti se seje predvsem za pozno jesensko krmo in za vigradno zeleno gnojenje; pred okopavinami (pred krompirjem, peso in koruzo) pa bo ogrščica še spomladi dala odlično prvo zeleno krmo že okoli 15. aprila. V kolikor pa je ne bi pokosili, bo poleg korenin še njeno zelenje obogatilo zemljo s hranljivimi snovmi in tu in tam v dobro zagojenih njivah prihranilo hlevski gnoj za gnojenje travnikov, ki ga tako krvavo potrebujejo.

Na hektar površine potrebujemo ca. 8—10 kg semena, ki ga v ta namen posejemo običajno in sicer v drugi polovici avgusta. V povprečju stane ta množina semena 60—80 šil., kar pomeni, da je seme najcenejše od vseh semen. Prav je, da ogrščici dobro zagnojimo z umetnimi gnojili (ca. 300 kg fosfornih gnojil in 200 kg kalijeve soli, v primeru, da služi za vigradno krmo, pa takoj, ko je odlezel sneg, še vsaj 100 kg nitramoncala).

Prav iz gornjih razlogov želimo udomačiti to rastlino. Zato hočemo, da bi jo letos v čim večji meri sejali vsaj za poskus in zato daje SKZ seme tudi brezplačno in sicer največ 2 kg na poskusnika, kar odgovarja površini 20 arov ali 1 birna. Prijave s točnim naslovom naj interesenti pošljejo do najpozneje 30. julija na Slovensko kmečko zvezo, Celovec, Wulfengasse 15, tel. 35-38 ali pa naj jih ustmeno sporočijo ob priložnosti ogleda sortnih, setvenih in gnojilnih poskusov na kmetijski šoli Podravlje, ki bo prihodnje nedeljo.

Vsak kmečki fant in mladi gospodar bo imel prihodnje nedeljo najlepše doživetje, če se bo udeležil ogleda v Podravljah, kjer bo na primeru tamošnjih poskusov spoznal, katere vrste in sorte jarjih žit, krmnih rastlin, krompirja, pese in koruze obetajo pri nas dober pridelok, kakšna gostota setve in kako močno gnojenje pri nas najbolj odgovarja.

Zato na svidenje v Podravljah!

Kmetijska šola Podravlje

vabi na

ogled svojih sortnih, setvenih in gnojilnih poskusov poljskih rastlin

v nedeljo, dne 18. julija 1954 ob 9. uri dopoldne.

Gojenci podraveljske kmetijske šole, absolventi drugih kmetijskih šol, sodelavci v poskusnem krožku podraveljske šole in posestniki primerjalnih kmetij ne zamudite priložnosti, da se prepričate o delu in napredku naše kmetijske šole.

Ogled vam bo pokazal uspehe pravilne gostote setve in polnega gnojenja; videli pa boste tudi, katere sorte naših poljskih rastlin lahko vzamemo v ožjo izbiro, da bi dosegli čim povoljnije pridelke.

Na ogled so vabljeni vsi kmetovalci, predvsem pa kmečka mladina.

Prometne zveze: iz Celovca od jutranjih vlakov in avtobusov vlak ob 7.37 uri v smeri Beljak;

iz Beljaka vlak ob 8.40 uri.

Slovenska kmečka zveza

Pred premirjem v Indokini?

Zaključna faza Ženevske konference ob navzočnosti zunanjih ministrov

Potem ko so, razen ameriškega, zunanji ministri vesil koncem minulega tedna spet prišli v Ženevo, da bi osebno sodelovali pri zaključnih razgovorih Ženevske konference glede Indokine, je takoj začela živahnija diplomatska dejavnost. Že v soboto zvečer se je francoski zunanji minister Mendes-France sestel z Molotovom, nato pa s predstavnikom vietnamske delegacije. Mendes-France se močno trudi, da bi prišlo do premirja še do 20. t. m. in se dejansko čujejo glasovi, da gre samo še za nekaj detajlnih vprašanj.

Največja ovira za ženevske razgovore je zadnje dni bilo manjkanje dovolj visokega ameriškega predstavnika. Da bi to oviro premostil, je Mendes-France povabil na razgovor v Pariz Edena in Dullesa. Dejansko je na pariškem trojnem razgovoru v sredo uspelo doseči sporazum, da bo te dni Dullesov namestnik Bedell Smith vendarle odpotoval v Ženevo. Nadalje izgleda, da je Edenu in Francu uspelo prepričati Dullesa o potrebi častnega premirja v Indokini za ceno privolitve v ameriški načrt obrambnega pakta za jugovzhodno Azijo.

Pogoji za indokitajsko premirje, ki so jih postavili komunisti, namreč delitev Vietnama in nevtralizacija Laosa in Kambodže, tvorijo sedaj podlago za razgovore v zaključni fazi Ženevske konference. Nerešeni sta menda res samo še vprašanja poteka demarkacijske črte v razdeljenem Vietnamu, ki jo Ho Ši Minhovci zahtevajo na 14. vzporedniku, Francozi pa bolj severno na 18. vzporedniku, — in

ustja Rdeče reke. Francozi namreč želijo obdržati mesti Hanoi in Haipong, medtem ko Ho Ši Minh zahteva, da se Hanoi takoj preda in da pristanišče Haipong ostane v francoskih rokah samo tako dolgo, dokler iz teh predelov niso evakuirane vse francoske čete in vojni material, ki ga je na indokitajsko fronto poslala Amerika.

Za „malo suverenost“ Zap. Nemčije

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nemčijo. Pogodba naj bi bila v obliki kratkega protokola priključena obstoječi Generalni pogodbi in določala, da zapadnonemška suverenost ne bi bila več odvisna od predhodne uresničitve Evropske obrambne skupnosti. Načrt pogodbe morata najprej odobriti vladi ZDA in Velike Britanije, šele potem ga bodo predložili Franciji in ostalim državam-članicam Atlantskega pakta. Uresničitev te pogodbe bi pomenila le »malo suverenost« za Zapadno Nemčijo, kajti izrecno je poudarjeno, da se navzlic suverenosti ne bo smela sama oboroževati.

V dobro poučenih krogih računajo, na osnovi ustreznih izjav ameriških in britanskih vladnih funkcionarjev, s tem, da bodo dali Zapadni Nemčiji suverenost že v najkrajšem času, če bo šel francoski parlament na počitnice, ne da bi bil ratificiral pogodbo o Evropski obrambni skupnosti.

Jugoslovanski otroci so se poslovili

Po tritedenskem letovanju ob Vrbskem in Millstattskem jezeru se je minuli ponedeljek vrnilo 420 otrok iz Slovenije in nekaterih krajev hrvaškega Primorja nazaj v svojo domovino.

Počitniška kolonija v Sekiri, ki je štela 270 otrok, je zaključila svoje letovanje v nedeljo popoldne s prisrčno poslovilno prireditvijo. Uvodoma je upravnik kolonije tov. Trobis iz Ljubljane pozdravil navzočega jugoslovanskega veleposlanika na Dunaju Draga Vučiniča in soprogo ter šefa Urada za zvezo FLRJ v Celovcu Dušana Bravničarja. Prisrčno je pozdravil tudi deželnega sekretarja socialistične stranke na Koroškem, zveznega svetnika Hansa Simo, celovškega podžupana Pogatschniga, mestnega svetnika Ausserwinklerja, voditeljsko počitniških domov organizacije »Kinderfreunde« gospo Herzogovo, zastopnico Zveze slovenskih žena, pevce slovenskega prosvetnega društva iz Hodiš ter vse ostale goste. V svojih zahvalnih besedah vsem činiteljem v Sloveniji in na Koroškem, ki so pripomogli in omogočili letos še širšo počitniško izmenjavo otrok med Avstrijo in Jugoslavijo, je v imenu poslavljajočih se

slovenskih in hrvaških otrok izrazil zadovoljstvo nad izkazano gostoljubnostjo, ki so je bili deležni, ter zagotovil, da odnašajo mladi jugoslovanski gostje najlepše vtise iz Koroške in da bodo v svoji domovini neumorno učvrščevali zamisel prijateljskega sodelovanja med sosednimi narodi.

Na prostranem prostoru pred počitniškim domom, okrašenim z avstrijsko in jugoslovansko zastavo ter s slikama zveznega prezidenta Körnerja in predsednika jugoslovanske republike Tita, se je nato zvrstil obširen in pester spored. Pevski nastopi so se menjavali z deklamacijami, baletnemu rajanju so sledila narodna kola, mlada grla so zapela vrsto partizanskih ter slovenskih in hrvaških narodnih pesmi. Za zaključek je zapel še hodiški mešani zbor nekaj koroških narodnih melodij. Vsi sodelujoči so želi za svoje nastope prisrčno odobravanje. Zvečer, ko smo se že poslovili od dragih gostov iz sosedne države, se je vsa kolonija še enkrat zbrala in ob tabornem ognju zaključila svoje letošnje letovanje ob Vrbskem jezeru.

Iz gibanja prebivalstva na Koroškem

Urad za statistiko pri koroški deželni vladi navaja podatke o naraščanju prebivalstva na Koroškem v primeru z ostalimi zveznimi deželami. Med časom od 1. julija 1951, ko je bilo ljudsko štetje, do 10. oktobra 1953 je naraslo število prebivalstva na Koroškem od 474.764 na 479.553 oseb. Prirastek znaša tedaj 4589 ali 1 odstotek. Samo v treh avstrijskih zveznih deželah na Štajerskem, Tirolskem in Predarlskem je prirastek absolutno višji, kakor na Koroškem. Na Dunaju je število prebivalstva v navedenem obdobju padlo za 4693 oseb.

Prirastek prebivalstva nastaja iz prebitka naravnega ljudskega gibanja, rojstev in smrti ter iz zaključkov izselitve in pri-

selitve. Prebitek rojstev na Koroškem znaša v navedenem času 10.910 oseb ali 2,3 odstotka stanja prebivalstva po štetju 1951. Absolutno prekašata Koroško samo Štajerska in Zgornja Avstrija. Nazadovanje rojstev na Dunaju znaša 1,6 odstotka in je zaradi tega prebitek rojstev v Avstriji samo 0,7 odstotka. Z nazadovanjem rojstev se je stanje prebivalstva na Dunaju s prtokom priseljenčev le delno izravnalo tako, da se je število prebivalstva v primeru s štetjem 1951 znižalo. Skupni prirastek prebivalstva v Avstriji znaša v navedenem razdobju 0,4 odstotka, tako da znaša število celotnega avstrijskega prebivalstva 6,958.517 oseb.

Priprave za koroški velesejem v polnem toku

Nekateri dvomljivci vprašujejo, če bo le uspela pravočasna izgradnja velesejskega prostora v predvidenem velikem okviru. Taki dvomi so popolnoma neopravičeni. Izgradnja prostornine 100.000 kvadratnih metrov spredaj in zadaj velike hale dobro napreduje, čeprav se je delo zaradi zavlačevanja izpraznitve prostora po zasedbeni oblasti nekoliko zavleklo. Povsod planirajo, vsi tehnični pripomočki so vpreženi, da vzpostavljajo glavne prometne ceste in ostale prometne žile. Hala za halo raste na prostoru, ograjenje napreduje in prav tako velika svetlobna napeljava. Marljivo delajo pri izgradnji sanitarnih naprav — skratka na velesejskem prostoru se je velesejsko vodstvo založilo v velikem obsegu z močnimi delavskimi skupinami, kar daje popolno jamstvo, da bo vse pripravljeno, ko bo v kratkih tednih pričela prihajati masa prijavljenih razstavljalcev. Po svojem

prostorninskem obsegu in močni udeležbi iz tu- in inozemstva bo letošnji koroški velesejem pokazal sliko, ki se bo lahko merila z vsakim pokrajinskim velesejom.

Zvezno ministrstvo za trgovino in obnovo bo s sodelovanjem Zvezne zbornice za obrtno gospodarstvo letos priredilo na koroškem velesejmu v dnevih od 5. do 15. avgusta, prvič razstavo embalaže s posebnim upoštevanjem materiala iz surovine les. Razstava embalaže bo v posebni pokriti hali, ki bo obsegala 500 kvadratnih metrov ter bo prirejena po nekem arhitektu.

Pogajanja za odobritev italijanskega velesejskega kontingenta za letošnji koroški velesejem so bila minuli teden zaključena. Po tem dogovoru je italijanskim razstavljalcem na razpolago kontingent v znesku 50 milijonov lir. Iz tega kontingenta odpade za sproščeno blago in sicer za kavine espresso stroje 6, za motorna kolesa 5, blago za izdelavo nož 4, za kirurške instrumente 3, rokodelsko orodje za kmetijstvo 5, tkanine vseh vrst 2 in za vino 3 milijone lir ter za nesproščeno blago 4 milijone lir.

URADNA OBJAVA

RAZPIS SLUŽBE HIŠNIKA

V občini Bekštanj je razpisana služba hišnika v glavni šoli v Maloščah.

Prosilci morajo biti rentniki ali upokojeanci, avstrijski državljani in neoporečeni. Starostna meja je 55 let. V strokovnem oziru imajo prosilci, ki so po poklicu mizarji, ključavničarji ali kaj sličnega prednost nasproti drugim prosilcem. Na vsak način pa morajo biti prosilci strokovno in telesno sposobni izvajati manjša popravila na hiši in napravah ter oskrbovati kurilne naprave.

Delovni pogoji bodo v podrobnem urejeni s sprejetim prosilcem in temu primerno tudi način ter višina odškodnine. Službeno stanovanje s tremi prostori, vodo in parno kurjavo v sobi, bo na razpolago.

Sprejem v službo bo na enoletno poskušnjo. Prošnje je treba vložiti pismeno na: Občinski urad Bekštanj, pošta Malošče, do 21. julija 1954.

— 17.10 Pisan spored partizanskih, narodnih in množičnih pesmi — 18.50 Okno v svet — 20.00 Zbori pojo — 20.30 Nocoj gremo v napad...

Četrtek, 22. julij

6.00 Pozdrav dnevu vstaje — 6.05 Borbene in partizanske pesmi — 8.00 Besede slovenskih pisateljev — 8.20 Partizanske in delovne pesmi — 9.00 Prenos slavnostnega zasedanja skupščine ob desetletnici prvega zasedanja SNOS-a in zborovanja ob Dnevu vstaje iz Črnomlja — 13.15 Zeleli ste — poslušajte — 15.15 S hrastniško godbo v partizane... — 16.00 Govori Radio Osvobodilna fronta — 18.00 Po stopinjah očetov, reportaža — 20.00 Partizanski skladatelji se spominjajo.

Petek, 23. julij

12.00 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Nekaj za lovce — 18.00 Iz bojev naših narodov — 18.30 Poje komorni zbor Zahoda za glasbeno vzgojo — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Pesmi iz Beneške Slovenije — 20.30 Tedenski zunanji politični pregled.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

RADIO PROGRAM

16.30 Koroški knjižni kotiček — 17.30 Godba na pihala — 21.15 Svet iz leta 1914 — 21.40 Glasba.

Četrtek, 22. julij:

11.00 Dopoldanski koncert — 14.30 Slov. poročila in objave, Češke polke in valčki — 17.25 Ali že veste? — 18.30 Za našo vas — 18.50 Kmečka oddaja — 20.05 Usoda v Hollywoodu.

Petek, 23. julij:

11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila in objave. Od pravljice do pravljice — 15.00 Luč in zrak in sonce — 16.35 Aktualna reportaža — 17.25 Pripovedka za naše otroke — 17.30 Šlagerji — 20.05 Salzburg pred slavnostnimi igrami — 22.15 Športni mozaik.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.30 Za gospodinje — 8.30 Za pionirje — 12.20 Za naše kmetovalce — 13.15 Zabavna glasba — 15.30 Zeleli ste — poslušajte (razen ob sredah) — 16.00 Utrinki iz literature — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valju 327,1 m Oddaja za tujino.

Sobota, 17. julij

12.00 Poje pionirski pbor IV. gimnazije v Mariboru — 14.30 Turistična oddaja — 18.10 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pe-

smi — 20.00 Lahka glasba — 20.30 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 18. julij

8.15 Domače pesmi — 9.00 Otroška predstava — 10.00 Dopoldanski simfonični koncert — 12.30 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte — 15.15 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 15.45 Po naši lepi deželi — 16.30 „Neznani talenti“ — 18.00 Radijska igra — 20.00 Lepe melodije — 20.30 Športna poročila — 20.40 Večerni operni koncert.

Ponedeljek, 19. julij

12.00 Slovenske narodne — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Novi filmi — 18.00 Nasveti za dom — 18.10 Slovenske narodne in umetne pesmi — 20.00 Mali koncert lahke glasbe — 20.30 Radijska univerza.

Torek, 20. julij

12.00 20 minut z Veselimi godci — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Iz znanosti in tehnike — 14.40 Umetne in narodne pesmi — 18.00 Športni tednik — 20.00 Glasbeno življenje v Domžalah in okolici — 20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

Sreda, 21. julij

12.00 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Turistična oddaja — 16.15 Promenadni koncert

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Glasbeni jutranji pozdrav — 8.30 Pozdrav zate — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert.

Poročila dnevno: 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 17. julij:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 11.00 Dopoldanski koncert — 14.30 Pozdrav zate — 15.15 Kulturno zrcalo — 15.30 Iz vseh dolin zveni! — 18.05 Iz parlamenta — 20.00 Slušna igra — 21.30 To je bilo samo enkrat.

Nedelja, 18. julij:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.30 Promenadni koncert — 14.45 Pozdrav zate — 19.00 Sport — 20.00 Šlagerji — 20.30 Slušna igra.

Ponedeljek, 19. julij:

11.00 Za dobro voljo — 14.30 Slovenska poročila in objave — Iz znanosti in tehnike — 16.00 Luč in zrak in sonce — 18.45 15 pestrnih minut — 20.05 Tukaj ni nekaj v redu — 20.45 Operni koncert.

Torek, 20. julij:

11.00 Dopoldanski koncert — 14.30 Slov. poročila in objave. Zdravniški vedež: Posledice debelosti — 15.00 Koroške pesmi — 16.16 Počitnice z glasbo — 18.30 Poje deklinski zbor iz Zelezne Kaple — 20.00 Komična opera.

Sreda, 21. julij:

11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila in objave. Slovenske pesmi — 15.00 Otroška ura — 15.30 Luč in zrak in sonce —